

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

เกือบทั้งหมดของศาสนาที่มีอยู่บนโลกนี้เป็นศาสนาที่มีคัมภีร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ศาสนิกของแต่ละศาสนายึดถือไว้ ศาสนาอิสลามก็เช่นกัน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันอิสลามมีคัมภีร์จากฟากฟ้าหลายเล่ม ซึ่งเป็นคัมภีร์ที่อัลลอฮ์ ﷻ มอบให้แก่ศาสนทูตตามวาระที่เหมาะสม จนกระทั่งศาสนทูตท่านสุดท้าย คือ นบีมุฮัมมัด ﷺ ผู้ได้รับมอบอัลกุรอาน เป็นปัจฉิมคัมภีร์และเป็นคัมภีร์ที่สมบูรณ์ที่สุด

อัลกุรอาน คือ คัมภีร์ที่อิสลามิกชนยึดถือ แม้จะถูกเรียกขานว่าคัมภีร์ แต่ผู้พินิจพิจารณาจะพบว่าอัลกุรอานไม่ได้เป็นคัมภีร์ที่มีเพียงบทสวดในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเท่านั้น เนื้อหาของอัลกุรอานประมวลไปด้วยข้อบัญญัติต่าง ๆ ที่ครอบคลุมวิถีชีวิตมนุษย์ทุกอย่างก้าว ตั้งแต่ก่อนกำเนิดจนถึงหลังดับขันธ์ ครอบคลุมทั้งในมิติที่กว้างใหญ่ไพศาลของจักรวาลจนถึงสิ่งที่เล็กยิ่งกว่าอนุจุติ บอกเล่ารายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ต่อทุกสรรพสิ่ง อัลกุรอานจึงเป็นเสมือนแสงสว่างที่ส่องนำทางให้ผู้ยึดมั่นและปฏิบัติตามได้ดำเนินไปตามครรลองที่ถูกต้องจากโลกชั่วคราวสู่โลกนิรันดร์ ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่มุสลิมทุกคนจะต้องเข้าใจเนื้อหาของอัลกุรอาน

อัลกุรอานเป็นคัมภีร์จากฟากฟ้าที่ลงมาเป็นภาษาอาหรับ ยังศาสนทูตที่เป็นคนอาหรับ ในหมู่ชนซึ่งใช้ภาษาอาหรับ แต่คัมภีร์นี้ก็ไม่ได้ถูกจำกัดไว้สำหรับกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่งบนผืนแผ่นดินนี้เท่านั้น

อัลลอฮ์ ﷻ กล่าวว่า

﴿ تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴾

(الفرقان : 1)

ความว่า “ความจำเริญยิ่งแต่พระองค์ ผู้ทรงประทานอัลฟุรกอน¹ แก่บ่าวของพระองค์ (มุฮัมมัด) เพื่อเขาจะได้เป็นผู้ตักเตือนแก่ปวงบ่าวทั้งมวล²”

(อัลฟุรกอน : 1)

¹ คืออัลกุรอานุลกะรีม ที่แยกระหว่างความจริงกับความเท็จ

² คือเป็นบิของมนุษยชาติทั้งมวล และเตือนสำหรับพวกเขาถึงการลงโทษของอัลลอฮ์ ﷻ

เพื่อให้อัลกุรอานสัมฤทธิ์ผลแก่ปวงบ่าวทั้งมวล ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันจึงมีผู้พยายามถ่ายทอดและเผยแพร่คัมภีร์นี้สู่มวลมนุษยต่างภาษาและชาติพันธุ์ หนึ่งในวิธีการถ่ายทอดและเผยแพร่ที่ทรงประสิทธิภาพที่สุดก็คือการแปล ในช่วงปลายศตวรรษที่ผ่านมาได้มีการอภิปรายกันอย่างเผ็ดร้อนระหว่างนักวิชาการมุสลิมสองฝ่ายในประเด็นเรื่อง “การแปลอัลกุรอานจากภาษาอาหรับเป็นภาษาอื่น ๆ” หลังจากความขัดแย้งสงบลงแล้วจึงพบว่า ฝ่ายที่ห้ามการแปลและตัดสินว่าการแปลเป็นสิ่งที่ห้ามกระทำ (หะรอม) นั้น คิดว่าเป็นการแปลถ้อยคำแห่งอัลกุรอานซึ่งเป็นคำพูดของอัลลอฮ์ ﷻ สิ่งนี้ไม่มีผู้ใดโต้แย้งว่าเป็นไปไม่ได้และอยู่เหนือระดับความสามารถของมนุษย์ ส่วนฝ่ายที่อนุญาติให้แปลได้ก็ให้เหตุผลว่า การแปลนั้นเป็นการแปลความหมาย มิใช่แปลคำ โดยอาศัยหลักที่ว่า การแปลคำต่อคำจากภาษาหนึ่งสู่อีกภาษาหนึ่งไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตามไม่อาจทำได้ แต่ในความเป็นจริงแล้ว การแปลนั้นไม่เกินไปกว่าความพยายามที่จะถ่ายทอดความหมายที่ต้องการด้วยภาษาอื่นแก่ผู้ที่ไม่เข้าใจภาษาของตัวบทที่ถูกแปล ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีความจำเป็นเพราะเกิดประโยชน์แก่มวลมุสลิม (อ้างจากสายสัมพันธ์, อันดับที่ 196-197: 65-68)

นอกจากประโยชน์แก่มวลมุสลิมซึ่งเป็นเหตุผลหลักที่สนับสนุนการแปลความหมายอัลกุรอานในปัจจุบันแล้ว เมื่อพิจารณาจากประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา ก็จะพบว่า การแปลความหมายอัลกุรอานนั้นไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ แต่มีมาตั้งแต่ยุคสมัยที่อัลกุรอานถูกประทานลงมานั่นเอง

ในยุคของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ การแปลความหมายเป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะถ่ายทอดเนื้อหาของอัลกุรอานสู่กลุ่มชนที่ไม่ใช่อาหรับ สิ่งนี้เป็นเสมือนกุญแจแห่งการเชิญชวนผู้คนสู่อิสลาม เราจะพบตัวอย่างได้จากสารที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ส่งไปสัมพันธ์มิตรกับเหล่ากษัตริย์ในยุคนั้น เช่น กิสรอแห่งเปอร์เซีย ก้อยศ็อรแห่งโรมัน นะญาซียแห่งหะบะชะฮฺ มะกุกิสแห่งอียิปต์ และกษัตริย์อื่น ๆ อายะฮ์อัลกุรอานที่ปรากฏอยู่ในสารเหล่านี้จะถ่ายทอดไปถึงผู้รับสารได้ก็ด้วยการแปลความหมายเท่านั้น (Muhammad bin ‘Abd al-Rahmān al-Shāry‘i, 2002: 17)

ในสมัยเศาะหาบะฮ์ มีการแปลความหมายอัลกุรอานเช่นกัน ท่านอับดุลลอฮฺ บิน อับบาส رضي الله عنه เคยถูกตั้งคำถามถึงความหมายของคำว่า กือสะเราะฮฺ ในอายะฮ์ที่ 51 สูเราะฮ์อัลมุดดัซซิม (فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ) ท่านตอบว่า “คำนี้ภาษาอาหรับหมายถึงเสือ ภาษาเปอร์เซียหมายถึง 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀 ภาษาบัลขีเยฮ์หมายถึง 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀 และภาษาหะบะชะฮ์คือ 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀” (al-Ṭabarīy, 1420: 29/170) หลังจากยุคสมัยเศาะหาบะฮ์อัลกุรอานก็ยังคงได้รับการถ่ายทอดจากภาษาอาหรับสู่ภาษาอื่น ในปี ฮ.ศ. 127 อัลกุรอานได้รับการแปลความหมายเป็นภาษาเบอร์เบอร์ และในปี ฮ.ศ. 255 มุซา บิน

³ สมัยเศาะหาบะฮ์ หมายถึง ยุคสมัยหลังจากท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เป็นยุคของผู้ที่ได้พบเจอท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ มีความศรัทธาต่อท่าน และเสียชีวิตลงในสภาพที่เขาเป็นมุสลิม แม้ช่วงหนึ่งเขาจะกลับไปนับถือศาสนาเดิมก็ตาม

สัยาร ก็ได้แปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาเปอร์เซีย (Muḥammad bin Ṣāliḥ al-Fawzān, 2001: 16)

การแปลความหมายอัลกุรอานในยุคแรกของอิสลามนั้นไม่เป็นที่แพร่หลายนัก เนื่องด้วยประชาชาติอิสลามในยุคนั้นต่างมีความรู้และเข้าใจภาษาอาหรับ ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ และบรรดาเศาะหาบะฮ์ ฎ็อยเราะฮ์ เผยแผ่อิสลามด้วยภาษาของอัลกุรอาน เมื่อสารแห่งอิสลามไปถึงกลุ่มชนใด พวกเขา ก็กระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ภาษาของสารนั้น ทำให้ภาษาอาหรับแพร่หลายไปในทุกดินแดนที่อิสลามเข้าไปถึงและกลายเป็นภาษาสื่อสารของมนุษย์นับล้าน ๆ การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาอื่นเริ่มมีความจำเป็นมากขึ้นเมื่อประชาชาติอิสลามเริ่มอ่อนแอลง (Muḥammad bin ‘Abd al-Rahmān al-Shary‘i, 2002: 5)

ค.ศ.1096-1270 ซึ่งเป็นช่วงสงครามครูเสด ตะวันตกเริ่มพยายามทำความรู้จักกับเนื้อหาของอัลกุรอานเป็นครั้งแรกผ่านการแปลโดยนักบูรพาคดี⁴ มีการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาละตินในปี ค.ศ. 1143 ทำการแปลโดยบาทหลวงแห่งเรตินา มีโรเบิร์ตแห่งเชสเตอร์ซึ่งมีเชื้อสายอังกฤษ และเซอร์มานแห่งโบสถ์ดาลมาเทียเป็นหัวหน้า อัลกุรอานฉบับแปลที่เขียนด้วยมือนี้ยังคงถูกเก็บรักษาไว้ในโบสถ์ของบาทหลวงดังกล่าวเป็นระยะเวลานานถึงสี่ศตวรรษ จนกระทั่งกำเนิดโรงพิมพ์ขึ้นที่ บลิ บลิองเดอร์ (T. Bibliander) จึงได้มีการจัดพิมพ์คำแปลฉบับดังกล่าวขึ้น ณ เมืองบาเซล เมื่อปี ค.ศ.1553 หลังจากนั้นการแปลอัลกุรอานเป็นภาษาต่าง ๆ ในยุโรปก็ปรากฏขึ้น โดยเฉพาะภาษาฝรั่งเศส (‘Abdullāh bin ‘Abbās al-Nadwīy แปลโดยซอและหุ เสือสมิงและอะหมัด สมะดี, 2526: 28-30)

นอกจากการแปลโดยนักบูรพาคดีแล้ว อัลกุรอานยังได้รับการแปลสู่ภาษาต่าง ๆ ด้วยหลายเจตนาารมณ์จากผู้แปลอีกหลายกลุ่ม กลุ่มอะตาเติร์ก⁵ นำโดยมุสฏอฟา กะมาล อะตาเติร์ก เป็นบุคคลแรกที่เรียกร้องให้แปลอัลกุรอานเป็นภาษาตุรกี โดยมีจุดประสงค์เพื่อลดความสำคัญของภาษาอาหรับและเชิดชูความเป็นชาตินิยมตุรกี (มุณีร์ มูฮำหมัดและนาอีม บุญมาเลิศ, 2536: 66)

⁴ นักบูรพาคดี หมายถึง ชาวตะวันตกที่ศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับโลกตะวันออก ทั้งในด้านประชากร ประวัติศาสตร์ ศาสนา ภาษา สภาพสังคม การเมือง อาชญากรรม และทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตะวันออก โดยการศึกษาที่แยกโลกตะวันออกจากโลกตะวันออก เป็นการแสดงโครงสร้างของความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างตะวันตกกับตะวันออกที่ทำให้ตะวันตกสามารถที่จะกำหนด พูดถึง สร้างความรู้ จัดระเบียบความรู้ และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับตะวันออก จนกระทั่งสามารถทำให้ตะวันออกถูกจัดอยู่ภายใต้กรอบของสาขาวิชาหนึ่งในการศึกษาที่เรียกกันว่า บูรพาคดี โดยใช้วิธีวิทยาการศึกษาต่าง ๆ ของตะวันตกเป็นตัวกำหนดกรอบโครง

⁵ กลุ่มอะตาเติร์ก หมายถึง ผู้สนับสนุนมุสฏอฟา กะมาล อะตาเติร์ก ซึ่งเป็นประธานาธิบดีคนแรกของตุรกี เขาเป็นผู้ปฏิรูปตุรกีในหลาย ๆ ด้านโดยมีเจตนาที่จะเปลี่ยนจากจักรวรรดิออตโตมัน (ราชวงศ์อูสมานียะฮ์) ให้เป็นรัฐฆราวาส (Secularism) ที่เชิดชูความเป็นชาตินิยมตุรกีและเป็นประชาธิปไตย หนึ่งใน การเปลี่ยนแปลงที่มุสฏอฟา กะมาล ทำอย่างแข็งขันคือความพยายามในการลบล้างภาษาอาหรับและบทบัญญัติอิสลาม โดยมองว่าอิสลามทำให้ล้าหลังและห่างไกลจากความศิวิไลซ์ซึ่งเป็นจุดหมายที่เขาจะนำพาตุรกีมุ่งไปสู่

กลุ่มก๊อตยานีย์⁶ได้แปลอัลกุรอานออกมาอีกหลายฉบับหลากหลายสำนวน โดยทุกฉบับและสำนวนที่แตกต่างกันนั้นมีจุดร่วมกันคือการอธิบายอายะฮ์อัลกุรอานให้เป็นไปตามความเชื่อของตน โดยปฏิเสธการถูกยกขึ้นสู่ฟากฟ้าและยังมีชีวิตอยู่ถึงปัจจุบันของนบีอิซา عليه السلام และลดความสำคัญของมูอญิฮาดให้เป็นสิ่งธรรมดาสามัญไม่ใช่ปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ ในช่วงศตวรรษที่ 20 มีการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาอังกฤษออกมาอีกหลายฉบับและสำนวนโดยผู้แปลที่เป็นมุสลิมที่ได้รับความเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับหลาย เช่น การแปลความหมายอัลกุรอานของมุฮัมมัด มามาร์ดูค พิกทอล (M. Mamaduke Picktall) การแปลความหมายอัลกุรอานของอับดุลลอฮ ยูสุฟ อะลี และการแปลความหมายอัลกุรอานของมุฮัมมัด อะลัด ('Abdullāh bin 'Abbās al-Nadwīy แปลโดยซอและหุ เสือสมิงและอะหมัด สมะดี, 2526: 67) แต่ไม่ว่าอัลกุรอานจะได้รับการแปลด้วยเจตนารมณ์ใดก็ตาม ผู้แปลเหล่านั้นต่างก็ยอมรับและยอมรับงานต่อความมหัศจรรย์ของอัลกุรอาน โดยเฉพาะด้านลีลาวาทศิลป์

ลีลาวาทศิลป์เป็นสิ่งที่ทำให้สำนวนของอัลกุรอานมีความเหนือชั้นกว่าทุกบทประพันธ์ในโลกนี้ที่มนุษย์ได้ประพันธ์ขึ้น (Nadwah bt. Hj. Daud, 2006: 9) ข้อเท็จจริงนี้ไม่ได้เป็นที่ยอมรับเฉพาะในหมู่มุสลิมที่ศรัทธาว่าอัลกุรอานมาจากผู้เป็นเจ้าของเท่านั้น แต่บรรดาผู้ปฏิเสธต่างก็ยอมรับว่าลีลาวาทศิลป์ของอัลกุรอานเป็นสิ่งที่วิจิตรงดงามเกินกว่าจะเป็นการสรรสร้างของมนุษย์ จอห์น รุสก์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือชื่อ ความสูงส่งของมนุษยชาติ ตีพิมพ์ในกรุงนิวยอร์ก ค.ศ. 1932 ว่า “อัลกุรอานเป็นคัมภีร์ที่มุฮัมมัดได้ประพันธ์ขึ้นมา นี่คือการเชื่อถือของเราที่มีต่อคัมภีร์นี้ แต่ทว่าเป็นงานที่เหนือระดับวิสัยของมนุษย์ที่จะนำมาเหมือนดังอัลกุรอานได้ นี่คือนี่สิ่งหนึ่งที่เรารู้จำเป็นต้องยอมรับ” นี้เป็ยะอะบูต ยังได้กล่าวถึงอัลกุรอานไว้ในหนังสือ ลายอักษรอาหรับ ด้วยว่า “อัลกุรอานนั้น ไม่ว่าจะมีความหรือส่วนประกอบอย่างไรก็ตาม แต่ทว่าอัลกุรอานมิใช่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ดังนั้น ถ้าเราปฏิเสธว่าอัลกุรอานมาจากอัลลอฮ์ ก็ย่อมหมายความว่า เรายอมรับว่ามุฮัมมัดคือพระเจ้า” ('Abdullāh bin 'Abbās al-Nadwīy แปลโดยซอและหุ เสือสมิงและอะหมัด สมะดี, 2526: 6-7)

⁶ กลุ่มก๊อตยานีย์ เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นจากแผนการของจักรวรรดินิยมอังกฤษที่ยึดครองอินเดียอยู่ในช่วงนั้น กลุ่มนี้ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1900 เพื่อสร้างความแตกแยกในหมู่มุสลิมต่อต้านการทำญิฮาดและกลุ่มมุญาฮิดีนที่ต้องการขับไล่อำนาจของอังกฤษออกไปจากอินเดีย โดยจักรวรรดิอังกฤษใช้ มिरซา ซุลาม อะหมัด เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่แนวคิดนี้ ก๊อตยานีย์อ้างตนว่าเป็นส่วนหนึ่งของอิสลาม แต่ได้สร้างหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติของตนขึ้นมาใหม่โดยบิดเบือนจากหลักการที่แท้จริงของอิสลาม และได้ทำการแปลและอธิบายอัลกุรอานให้สอดคล้องกับหลักการของตนเองด้วย

⁷ มูอญิฮาด หมายถึง ปาฏิหาริย์ที่อัลลอฮ์ ﷻ มอบแก่ศาสนทูตของพระองค์เพื่อเป็นการยืนยันแก่กลุ่มชนถึงความสังจริงของการเป็นนบี

อัลลอฮ์ ﷻ กล่าวถึงคุณลักษณะของลีลาวาทศิลป์ของอัลกุรอานไว้มากมาย เช่น เป็นอัลกุรอานที่แปลกประหลาดเป็นที่ประทับใจ (อัลญิน: 1) เป็นถ้อยคำที่ง่ายตาย (อัตตุคอน: 58) เป็นคำพูดที่หนักแน่น (อัลมุชซัมมิล: 5) มีความคล้องจองกัน (อัซซุมร์: 23) และไม่ใช่คำกล่าวของกวี (อัลหากเกาะฮ: 41) พร้อมกันนั้นก็ท้าทายผู้ที่คลั่งใจหรือปฏิเสธว่าอัลกุรอานคือพจนานุกรมจากผู้เป็นเจ้าของโดยให้พวกเขาช่วยกันประพันธ์สักบทหนึ่งให้ได้เช่นอัลกุรอาน แต่จนถึงปัจจุบันผ่านมานับพันปีก็ไม่มีผู้ใดทำได้ตามที่ถูกกล่าวหา

อัลลอฮ์ ﷻ กล่าวว่า

﴿ وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ
وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴾

(البقرة : 23)

ความว่า “และหากว่าพวกเขาปรากฏอยู่ในความคลั่งใจใด ๆ จากสิ่ง⁸ที่เราได้ให้ลงมาแก่บ่าวของเราแล้ว ก็จงนำมาสักสุเราะฮหนึ่งเพียงสิ่งนั้น และจงเชิญชวนผู้ที่อยู่ในหมู่พวกเขาอื่นจากอัลลอฮ์ หากพวกเขาเป็นผู้พูดจริง”

(อัลบะเกาะเราะฮ : 23)

สุเราะฮอัรเราะฮมานเป็นสุเราะฮที่ประทานลงมาในช่วงแรกของการเผยแผ่อิสลาม ขณะที่ท่านนบี มุฮัมมัด ﷺ อยู่ในนครมักกะฮ ประเด็นของสุเราะฮนี้มุ่งเน้นในการเยี่ยวยาหลักศรัทธาอิสลาม เป็นอีกหนึ่งสุเราะฮในอัลกุรอานที่มีสำนวนโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ มีภาษาที่กระชับเหมาะแก่การศึกษาด้านวาทศิลป์ และมีลีลาวาทศิลป์หลากหลาย เนื้อหาของสุเราะฮอัรเราะฮมานเริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงบุญคุณที่อัลลอฮ์ ﷻ มีต่อปวงบ่าวทั้งมนุษย์และญิน โดยชี้แนะให้เริ่มพิจารณาจากสิ่งรอบตัวที่ใกล้ตัวก่อน เช่น การสร้างมนุษย์ของอัลลอฮ์ ﷻ และการสอนให้พวกเขากล่าวชาน จากนั้นก็ชี้้นำให้พิจารณาในสิ่งที่อยู่ไกลตัวออกไป เช่น การสรรสร้างจักรวาลและสิ่งที่อยู่ในจักรวาล สาธยายถึงความยิ่งใหญ่และบอกว่าสิ่งเหล่านี้จะต้องสูญสลาย จากนั้นอัลลอฮ์ ﷻ จึงกล่าวถึงความน่ากลัวของวันกิยามะฮ¹⁰ บรรยายถึงสิ่งที่นรกเตรียมไว้สำหรับผู้ฝ่าฝืน และจึงเป็นภาพของความโปรดปรานแก่บรรดาผู้ยำเกรง ความสุขและความสะดวกสบายที่พระองค์เตรียมไว้ในสวนสวรรค์ เหล่านี้อัลลอฮ์ ﷻ ได้ฉายภาพให้เห็นได้อย่างชัดเจนผ่านลีลาวาทศิลป์ที่วิจิตรงดงามในสุเราะฮอัรเราะฮมาน

⁸ จากอัลกุรอาน

⁹ แก่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ

¹⁰ วันสิ้นโลก

ความไพเราะของสุเราะฮ์เราะหฺมานนี้เป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้โดยปริยาย มีรายงานว่า
ชนรุ่นแรกให้คุณลักษณะสุเราะฮ์เราะหฺมานว่าเป็นเจ้าสาวแห่งอัลกุรอาน ด้วยเหตุนี้จึงมีหะดีษกล่าว
ไว้ว่า

((لِكُلِّ شَيْءٍ عَرُوسٌ، وَعَرُوسُ الْقُرْآنِ الرَّحْمَنُ))¹¹

ความว่า “ทุก ๆ สิ่งนั้นย่อมมีเจ้าสาว และเจ้าสาวของอัลกุรอานนี้ก็คือ
สุเราะฮ์เราะหฺมาน”

ลีลาวาทศิลป์เป็นคุณลักษณะที่ชัดเจนของอัลกุรอาน โดยเฉพาะในสุเราะฮ์
เราะหฺมานที่มีความโดดเด่นด้านลีลาวาทศิลป์ และจากการทบทวนวรรณกรรมด้านการแปล
ความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยยังไม่พบการศึกษาค้นคว้าด้านลีลาวาทศิลป์ในการแปล
ความหมายอัลกุรอานอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อนำผลการศึกษามากำหนดกลวิธีการแปลที่เหมาะสมต่อ
การถ่ายทอดเนื้อหาด้านลีลาวาทศิลป์ ผู้วิจัยจึงจะศึกษาเรื่องนี้โดยยึดเอาคำแปลความหมายอัลกุรอาน
ฉบับภาษาไทยของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับเป็นตัวอย่าง เนื่องด้วยเป็นฉบับเดียวที่ได้รับการ
ตรวจสอบอย่างเป็นรูปธรรมจากศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่
ด้านการแปลความหมายอัลกุรอานโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลความหมายอัลกุรอานโดยตรง
(สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2542)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษาค้นคว้าเรื่อง “ลีลาวาทศิลป์ในการ
แปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์เราะหฺมาน” ซึ่งเป็นสิ่งที่ยังขาดหายในสังคมไทย
เป็นการศึกษา แก่ไข เพื่อก่อให้เกิดหลักเกณฑ์และระเบียบวิธีที่ดีและถูกต้อง โดยมีคำถามนำ ดังนี้
1) ทรรศนะของนักวิชาการในอดีตและปัจจุบันที่มีต่อการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นอย่างไร
2) การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยมีประวัติความเป็นมาอย่างไร และ 3) ลีลาวาทศิลป์ใน
การแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์เราะหฺมาน เป็นเช่นไร การศึกษานี้จะนำไปสู่
การถ่ายทอดความหมายอัลกุรอานที่ใกล้เคียงกับต้นฉบับซึ่งเปี่ยมไปด้วยลีลาวาทศิลป์ที่วิจิตรงดงาม
สิ่งนี้จะป็นความรู้ใหม่ในแวดวงวรรณกรรมกรแปลของไทย และผลจากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์
แก่ผู้ศึกษา ผู้อ่าน ผู้สนใจที่ใช้ภาษาไทย ไม่เพียงแต่มุสลิมผู้มีความศรัทธาต่ออัลกุรอานเท่านั้น แต่ยัง
รวมถึงปวงบ่าวทั้งมวลของอัลลอฮ์ ﷻ ที่พระองค์มอบอัลกุรอานมาเป็นทางนำแก่พวกเขาด้วย

¹¹ หะดีษบันทึกโดย al-Bayhaqīy, 2003: 2265 (เป็นหะดีษมุหนักร์ ดูอักเภาอะอิพะฮะของ al-'Albānīy, 1999: 1350)

1.2 อัลกุรอาน อัลหะดีษ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2.1 อัลกุรอานที่เกี่ยวข้อง

อัลกุรอานเป็นสารจากอัลลอฮ์ ﷻ ผู้เป็นเจ้าของที่มอบให้แก่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ศาสนทูตของพระองค์เพื่อเผยแผ่และนำทางมวลมนุษยชาติสู่แนวทางที่ถูกต้องเที่ยงตรง เนื่องด้วยผู้ประพันธ์อัลกุรอานคือผู้เป็นเจ้าของ เนื้อหาใจความของอัลกุรอานจึงเป็นสิ่งสมบูรณ์เหนือความคิดอ่านของมนุษย์ และสิ่งเหล่านี้ก็ได้รับการถ่ายทอดด้วยลีลาวาทศิลป์ที่วิจิตรงดงามเกินกว่ามนุษย์จะคิดประพันธ์ได้ ส่วนนวนโวหารและลีลาวาทศิลป์ของอัลกุรอานมีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัว เป็นคุณลักษณะที่ผู้ได้รับฟังล้วนเกิดความฉงนและประทับใจ ไม่เพียงแต่มนุษย์เท่านั้นแต่ยังรวมถึงสิ่งถูกสร้างอื่น ๆ เช่นญิน¹² ด้วย อัลลอฮ์ ﷻ ได้กล่าวไว้ในคัมภีร์ของพระองค์ว่า

﴿ قُلْ أَوْحَىٰ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْءَانًا عَجَبًا ﴾

(الجن : 1)

ความว่า : “จงกล่าวเถิด(มุฮัมมัด)ว่า ได้มีวะฮีย์มายังฉันว่า แท้จริงพวกญินจำนวนหนึ่งได้ฟังฉัน(อ่านอัลกุรอาน) และพวกเขา กล่าวว่า แท้จริงเราได้ยินอัลกุรอานที่แปลกประหลาด”

(อัลญิน : 1)

อายะฮ์นี้ได้กล่าวถึงญินกลุ่มหนึ่งที่มาฟังท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ อ่านอัลกุรอานและกลับไปเล่าถึงลีลาวาทศิลป์ของคัมภีร์นี้ให้กลุ่มชนของตนฟังว่า “แท้จริงเราได้ยินอัลกุรอานที่แปลกประหลาด” อันนะสะฟี (al-Nasafi, 1998: 548) กล่าวว่า คือเป็นที่ประทับใจ วิจิตรงดงามต่างจากคัมภีร์อื่น ๆ ในด้านระเบียบวิธีที่ดีและความหมายที่ถูกต้อง แปลกประหลาด หมายถึง สิ่งที่อยู่เหนือสิ่งสามัญ อัลเมาดูดียกกล่าวว่า คำว่า عجب เป็นคำลำดับสูงสุดที่ในภาษาอาหรับใช้กับสิ่งมหัศจรรย์ ดังนั้นสิ่งที่ญินกล่าวก็หมายความว่า “เราได้ยินการอ่านอันมหัศจรรย์ซึ่งไม่เหมือนใครทั้งในด้านภาษาและเนื้อหาใจความ” (บรรจง บินกาชัน แปล, 2545: 8/3176)

¹² ญิน หมายถึง สิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งที่อยู่ในมิติคู่ขนานกับมนุษย์ มีธาตุกำเนิดที่แตกต่างจากมนุษย์โดยญินมาจากไฟและมนุษย์มาจากดิน ญินมีคุณลักษณะพิเศษหลายอย่างที่ต่างจากมนุษย์ เช่น จำแลงร่างได้ เข้าสิงหรือครอบงำมนุษย์ได้ เป็นต้น ทั้งญินและมนุษย์ต่างเป็นบ่าวของอัลลอฮ์ ﷻ ที่มีเจตจำนงอิสระในการเลือกที่จะเป็นผู้ศรัทธาหรือผู้ปฏิเสธศรัทธา

แม้อัลกุรอานจะมีสำนวนโวหารที่ไพเราะสามารถสะกดผู้ได้ยินให้สดับฟัง ซึ่งคุณสมบัตินี้เป็นสิ่งที่มักพบเจอในบทกวี แต่อัลกุรอานก็ปฏิเสธตัวเองว่าไม่ใช่คำพูดของกวีหรือมีฉันทลักษณ์เช่นกวีนิพนธ์

﴿ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُوْمِنُونَ ﴾

(الحاقة : 41)

ความว่า “และมีใช่คำกล่าวของนักกวี ส่วนน้อยเท่านั้นที่ พวกเจ้าศรัทธา”

(อัลหากุเกาะฮฺ : 41)

อัสเซกาเนีย (al-Shawkānī, 1993: 341) กล่าวว่า อัลกุรอานไม่ใช่คำพูดของกวี เช่นที่พวกเขากล่าวอ้าง เพราะอัลกุรอานไม่จัดอยู่ในประเภทใดของบทกวีเลย อัลกุฎบีย (al-Qurṭubī, 1964: 275) กล่าวว่า เป็นเพราะว่าอัลกุรอานนั้นแตกต่างจากบทกวีทุกชนิด

อัลลอฮฺ ﷻ ยังกล่าวยืนยันด้วยอีกว่าพระองค์ไม่เคยสอนบทกวีแก่ศาสนทูตของพระองค์ และมุฮัมมัด ﷺ เองก็ไม่เหมาะสมที่จะเป็นกวี

﴿ وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْءَانٌ مُّبِينٌ ﴾

(يس : 69)

ความว่า “เราได้สอนกวีนิพนธ์แก่เขา(มุฮัมมัด) และไม่เหมาะสมแก่เขา(ที่จะเป็นกวี) คัมภีร์นี้มีใช้อื่นใดเลย นอกจากเป็นข้อตักเตือนและเป็นคัมภีร์อันชัดแจ้ง”

(ยาสีน : 69)

อิบนุกะษีร (’Ibn-Kathīr, 1999: 588) กล่าวว่า อัลลอฮฺ ﷻ ได้กล่าวถึงนบีของพระองค์ว่า พระองค์มิได้สอนบทกวีให้เขาและโดยธรรมชาติของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เองก็ไม่เหมาะสมที่จะเป็นกวี ดังกล่าวนี้จึงมีรายงานว่าท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ไม่เคยจดจำบทกวี ยิ่งไปกว่านั้น หากต้องร่ายบทกวีท่านก็จะสับสนและไม่สามารถร่ายจนจบได้

อีกหนึ่งคุณลักษณะของสืลาวาทศิลป์แห่งอัลกุรอานที่อัลลอฮฺ ﷻ กล่าวไว้ในคัมภีร์ของพระองค์ก็คือความคล้องจองและการกล่าวซ้ำกัน อัลลอฮฺ ﷻ กล่าวไว้ว่า

﴿اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَثَانًا﴾

(الزمر : 23)

ความว่า “อัลลอฮ์ได้ทรงประทานคำกล่าวที่ดียิ่งลงมา เป็นคัมภีร์คล้องจองกันกล่าวซ้ำกัน”

(อซซุมร : 23)

อัญญาอะบะรียะ (al-Ṭabarīy, 2000: 276) กล่าวว่า คล้องจองกัน คือ แต่ละส่วนคล้ายคลึงกันและยืนยันซึ่งกันและกัน ไม่มีสิ่งที่ขัดแย้งหรือตรงข้ามกัน กล่าวซ้ำกัน คือ มีการกล่าวถึงข่าวคราว ข้อบัญญัติ และหลักฐานต่าง ๆ ซ้ำไปมา อัลเมาดูดีเย กล่าวว่ นั่นคือถ้อยคำของอัลกุรอานที่ไม่มีการขัดแย้งกันตลอดทั้งเล่มตั้งแต่ต้นจนจบ คัมภีร์อัลกุรอานได้แสดงให้เห็นถึงเป้าหมายเดียวกัน ความเชื่ออย่างเดียวกัน ระบบความคิดและการกระทำอย่างเดียวกัน แต่ละส่วนของอัลกุรอานได้ยืนยันสนับสนุนและอธิบายซึ่งกันและกันและมีความสอดคล้องกันอย่างสมบูรณ์ ทั้งในด้านความหมายและในลีลาของคำพูด (บรรจง บินกาชัน แพล, 2545: 6/2313)

และถึงแม้ว่าอัลกุรอานจะเป็นคัมภีร์จากเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ ลีลาวาทศิลป์แห่งอัลกุรอานก็วิจิตรงดงามไม่เหมือนใคร แต่สิ่งนี้ก็ไม่ได้ทำให้อัลกุรอานนั้นยากเย็นเกินกว่าที่สติปัญญาของมนุษย์จะทำความเข้าใจ อัลลอฮ์ ﷻ ได้กล่าวถึงอัลกุรอานไว้ว่า

﴿وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ﴾

(القمر : 17)

ความว่า “และโดยแน่นอน เราได้ทำให้อัลกุรอานนี้เป็นที่เข้าใจง่ายแก่การรำลึก แล้วมีผู้ใดบ้างที่รับข้อตักเตือนนั้น”

(อัลเกาะมัร : 17)

อิบนุกะษีร (’Ibn-Kathīr, 1999: 478) กล่าวว่า หมายถึงเราได้ทำให้ถ้อยคำและความหมายของอัลกุรอานนั้นง่ายตายสำหรับผู้ที่มีความประสงค์เพื่อเป็นข้อตักเตือนแก่มวลมนุษย์ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้กล่าวไว้ว่า

﴿كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُوا الْأَلْبَابِ﴾

(ص : 29)

ความว่า “คัมภีร์ (อัลกุรอาน) เราได้ประทานลงมาให้แก่เจ้าซึ่งมีความ
จำเริญ เพื่อพวกเขาจะได้พินิจพิจารณาอายาตต่าง ๆ ของอัลกุรอาน
และเพื่อปวงผู้ที่มีสติปัญญาจะได้ใคร่ครวญ”

(ศอด : 29)

และดั่งที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้กล่าวไว้อีกว่า

﴿ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ بِهِ قَوْمًا لُدًّا ﴾

(مریم : 97)

ความว่า “แท้จริง เราได้ทำให้อัลกุรอานเป็นภาษาที่ง่ายแก่เจ้า เพื่อว่า
เจ้าจะได้นำมันไปแจ้งเป็นข่าวดีแก่บรรดาผู้ยำเกรง และเจ้าจะได้นำมัน
ไปตักเตือนหมู่ชนที่ชั่วร้าย”

(มรียัม : 97)

ในด้านการแปลความหมายอัลกุรอาน จากการศึกษาไม่พบอายะฮ์อัลกุรอานที่
กล่าวถึงเรื่องนี้อย่างชัดเจนโดยตรง แต่จะพบการอธิบายอายะฮ์อัลกุรอานของนักวิชาการหลาย
ท่านที่อ้างอิงถึงการแปลความหมายอัลกุรอาน เช่นในอายะฮ์อัลกุรอานต่อไปนี้

﴿ وَإِن أَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلِمَ ﴾

(التوبة : 6)

ความว่า “และหากว่ามีคนใดในหมู่ผู้ตั้งภาคีได้ขอให้เจ้าคุ้มครองก็จง
คุ้มครองเขาเถิด จนกว่าเขาจะได้ยินคำรัสของอัลลอฮ์”

(อัตเตาบะฮ์ : 6)

อิบน์ตัยมียะฮ์ (’Ibn-Taymīyah, 1999: 1/221) กล่าวว่า จุดประสงค์ของการได้
ยินคือการได้ยินที่เข้าใจความหมายด้วย เพียงการได้ยินโดยปราศจากความเข้าใจไม่อาจบรรลุ
จุดประสงค์ได้ หากว่าสิ่งนั้นไม่ใช่ภาษาอาหรับก็จำเป็นต้องแปลความหมาย และหากเป็นภาษาอาหรับ
ก็จำเป็นต้องแจกแจงความหมาย

อัลลอฮ์ ﷻ กล่าวไว้ในคัมภีร์ของพระองค์อีกด้วยว่า

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ - لِيُبَيِّنَ لَهُمْ ﴾

(إبراهيم : 4)

ความว่า “และเราได้ส่งเราะสุลคนใด นอกจากด้วยการพูดภาษาชนชาติของเขา เพื่อจะได้ชี้แจงอย่างชัดเจนแก่พวกเขา”

(อิบรอฮีม : 4)

อชชะมัดชะรีย (al-Zamaksharīy, 1999: 588) กล่าวว่า อัลกุรอานนั้นอาจถูกประทานลงมาด้วยภาษาทั้งมวลหรือเพียงภาษาเดียวก็ย่อมได้ แต่ไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่จะประทานอัลกุรอานลงมาในทุกภาษา เพราะการแปลความหมายได้ทำหน้าที่นั้นแล้ว

1.2.2 อัลหะดีษที่เกี่ยวข้อง

ปาฎิหารียที่อัลลอฮ์ ﷻ มอบให้แก่บรรดาศาสนทูตของพระองค์นั้นเป็นการท้าทายต่อยุคสมัย ซึ่งแตกต่างกันไปตามความเชี่ยวชาญของผู้คนแต่ละยุค ผู้คนแห่งยุคสมัยของท่านนบี อีซา عليه السلام เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ อัลลอฮ์ ﷻ ก็ท้าทายให้พวกเขาคืนชีพแก่คนตาย ผู้คนแห่งยุคสมัยของท่านนบีมุซา عليه السلام เชี่ยวชาญด้านไสยศาสตร์ดวงตา อัลลอฮ์ ﷻ ก็ท้าทายพวกเขาด้วยสิ่งที่เหนือกว่าศาสตร์ลวงตานั้น ในยุคของท่านนบีฮัมมัด عليه السلام ผู้คนมีความเชี่ยวชาญด้านภาษาศาสตร์ มีพัฒนาการด้านวินิพนธ์และฉันทลักษณ์อยู่ในขั้นสูงสุด อัลลอฮ์ ﷻ ก็ประทานอัลกุรอานลงมาโดยมีความมั่งคั่งด้านภาษาโดดเด่นจากที่ผู้คนแห่งยุคสมัยนั้นค้นคว้าและท้าทายพวกเขาให้ประพันธ์ให้ได้ เช่นอัลกุรอาน ความมั่งคั่งด้านลีลาทวิศิลป์แห่งอัลกุรอานนี้เป็นสิ่งที่ทำให้พวกเขาต้องสยบจำนนแม้จะต่อต้านต่อสัจธรรมที่อัลกุรอานนำมา อัลวะลีด บิน มุฮัมมัดเราะฮ์ ก็เป็นหนึ่งในผู้ต่อต้านที่ยอมจำนนต่อความมั่งคั่งของอัลกุรอานนี้

มีรายงานจากท่านอับดุลลอฮ์ บิน อับบาส رضي الله عنه ถึงคำกล่าวของอัลวะลีดว่า

((فَوَاللَّهِ مَا فِيكُمْ رَجُلٌ أَعْلَمَ بِالشُّعَارِ مِنِّي، وَلَا أَعْلَمَ بِرَجَزٍ وَلَا بِقَصِيدَةٍ مِنِّي وَلَا بِالشُّعَارِ الْحَيْنِ وَاللَّهِ مَا يُشْبِهُ الَّذِي يَقُولُ شَيْئًا مِنْ هَذَا وَوَاللَّهِ إِنَّ لِقَوْلِهِ الَّذِي يَقُولُ حَلَاوَةً، وَإِنَّ عَلَيْهِ لَطَلَاوَةً، وَإِنَّهُ لَمُثَمَّرٌ أَعْلَاهُ مُغْدِقٌ أَسْفَلُهُ، وَإِنَّهُ لَيَعْلُو وَمَا يُعْلَى وَإِنَّهُ لَيَخْطِمُ مَا تَحْتَهُ))¹³

¹³ หะดีษบันทึกโดย al-Hakim, 1990: 3872 ; al-Bayhaqīy, 2003: 133

ความว่า “ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ในหมู่พวกท่านไม่มีผู้ใดที่รอบรู้ด้านกวีนิพนธ์ดีไปกว่าฉันแล้ว ไม่มีผู้รู้เรื่องโคลง ลำนำ หรือบทกวีของพวกคุณมากไปกว่าฉัน ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ไม่มีสิ่งใดเสมอเหมือนกับสิ่งที่เขา (มุฮัมมัด) กล่าว ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ คำพูดที่เขากล่าวนี้งดงาม เปี่ยมเสน่ห์ เป็นสิ่งที่เบื่องบนของมันได้ออกดอกผลงาม เบื่องล่างของมันก็อุดมสมบูรณ์ แท้จริง นี่เป็นสิ่งที่สูงส่งและไม่มีสิ่งใดจะสูงส่งเท่า เป็นถ้อยคำที่จะละลายสิ่งที่อยู่เบื้องล่างมัน”

เนื้อหาของอัลกุรอานมีความหลากหลาย มีทั้งเรื่องที่น่ายินดี โศกสลด น่าสะพรึงกลัว ส่วนของอัลกุรอานจึงมีความหลากหลายด้วย และทุกส่วนการบอกกล่าวของอัลกุรอานนั้นเต็มเปี่ยมไปด้วยลีลาวาทศิลป์ที่ทรงอิทธิพลต่อความรู้สึก ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อับบาส ได้รายงานถึงการบอกเล่าของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ถึงผลจากเนื้อหาและสำนวนที่สันทัดให้หวนเกรงของกลุ่มหนึ่งจากสุเราะฮ์ในอัลกุรอานไว้ดังนี้

((عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ: يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ شَبَّتَ، قَالَ: "شَيْئِي هُوَ، وَالْوَاقِعَةُ، وَالْمُرْسَلَاتُ، وَعَمَّ يَتَسَاءَلُونَ، وَإِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ"))¹⁴

ความว่า รายงานจากท่านอับดุลลอฮ์ บิน อับบาส ﷺ เล่าว่า ท่านอับบักร์ ﷺ กล่าวว่า “ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ท่านมีผมหงอกเสียแล้ว” ท่านเราะสูล ﷺ กล่าวว่า “สุเราะฮ์ฮุุด สุเราะฮ์อัลลาฮีอะฮ์ สุเราะฮ์อัลมูรสะลาต สุเราะฮ์อันนะบะฮะฮ์ และสุเราะฮ์อัตตักวีร ทำให้ผมของฉันหงอก”

ลีลาวาทศิลป์แห่งอัลกุรอานเป็นสิ่งที่ส่งอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้ได้รับฟัง และช่วยนำพาหัวใจซึ่งอาศัยอยู่ในโลกเบื้องล่างนี้โอบน้อมสู่โลกเบื้องบนอันเป็นแหล่งกำเนิดของถ้อยคำที่วิจิตรงดงาม

((عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ، عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: " سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ فِي الْمَغْرِبِ بِالطُّورِ، فَلَمَّا بَلَغَ هَذِهِ

¹⁴ ทัศนะบันทึกโดย al-Hakim, 1990: 3314 ; al-Tirmidhiy, 1975: 3297

الآيَةَ: ﴿أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ. أَمْ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ، أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمَسْيطِرُونَ﴾ " قَالَ:
كَادَ قَلْبِي أَنْ يَطِيرَ" ¹⁵

ความว่า รายงานจากมุฮัมมัด บิน ญบัยรฺ บิน มุฏอิม จากบิดาของท่าน
ﷺ กล่าวว่า "ฉันได้ยินท่านนบี ﷺ อ่านสุเราะฮฺฮุกุรในละหมาดมัฆริบ
เมื่อถึงอายะฮฺว่า "หรือว่าพวกเขาถูกบังเกิดมาโดยไม่มีผู้ให้บังเกิด หรือ
ว่าพวกเขาเป็นผู้ให้บังเกิดตนเอง, หรือว่าพวกเขาเป็นผู้สร้างชั้นฟ้า
ทั้งหลายและแผ่นดินนี้ เปล่าเลย เพราะพวกเขาไม่เชื่อมั่นต่างหาก,
หรือว่าพวกเขามีขุมทรัพย์แห่งพระเจ้าของเจ้า หรือว่าพวกเขาเป็นผู้มี
อำนาจจัดการ" เขากล่าวว่า หัวใจของฉันนั้นแทบจะโบยบิน"

และเพราะอัลกุรอานไม่ได้ถูกจำกัดไว้สำหรับกลุ่มชนใดเป็นการเฉพาะ ท่านนบี
มุฮัมมัด ﷺ จึงได้รับหน้าที่ให้เผยแพร่สารแห่งสัจธรรมนี้สู่มวลมนุษยชาติ โดยเริ่มจากพื้นที่รอบ
คาบสมุทรอาหรับที่ท่านอาศัยอยู่ ท่านส่งสารไปเชิญชวนผู้ปกครองอาณาจักรและหัวเมืองต่าง ๆ
สู่อิสลาม เช่น เฮราคลิอุส จักรพรรดิแห่งโรมัน (ไบแซนไทน์) เนกุสแห่งเอธิโอเปีย กุสโรแห่งเปอร์เซีย
มีหะดีษรายงานจากท่านอับดุลลอฮฺ บิน อับบาส ﷺ ซึ่งได้รับการบอกเล่าจากออบุสุฟยาน บิน หัรบ
ﷺ ว่า ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ส่งสารไปถึงเฮราคลิอุสจักรพรรดิแห่งโรมัน ในสารนั้นมีอายะฮฺอัลกุรอาน
สุเราะฮฺฮาลอิมรอน อายะฮฺที่ 64 ปรากฏอยู่ด้วย โดยเนื้อหาของสารกล่าวว่า

((بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، مِنْ مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ، إِلَى هِرَقْلٍ عَظِيمِ
الرُّومِ،. سَلَامٌ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى،. أَمَا بَعْدُ: فَإِنِّي أَدْعُوكَ بِدِعَايَةِ
الْإِسْلَامِ،. أَسْلِمْتَ تَسْلَمَ،. وَأَسْلِمَ يُؤْتِكَ اللَّهُ أَجْرَكَ مَرَّتَيْنِ،. فَإِن تَوَلَّيْتَ،
فَعَلَيْكَ إِثْمُ الْأَرِيسِيِّينَ وَ﴿ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمْ، أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا، وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا
أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ، فَإِن تَوَلَّوْا، فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾)) ¹⁶

¹⁵ หะดีษบันทึกโดย al-Bukhārī, 2001: 4854 ; al-Bayhaqī, 2003: 4831 , 834 ; Ibn Mājah: 832

¹⁶ หะดีษบันทึกโดย al-Bukhārī, 2001: 2941

ความว่า ด้วยนามของอัลลอฮ์ ผู้เปี่ยมเมตตา ผู้กรุณายิ่ง จากมุฮัมมัด บ่าวของอัลลอฮ์ ﷺ และศาสนทูตของพระองค์ ถึงเฮราคลิอัสจักรพรรดิ แห่งโรมัน ขอความสันติสุขมีแด่ผู้ดำเนินตามทางนำที่ถูกต้อง ข้าพเจ้า ขอเชิญชวนท่านสู่อิสลาม หากท่านยอมรับอิสลามท่านจะปลอดภัย และอัลลอฮ์ ﷻ จะตอบแทนรางวัลแก่ท่านเป็นสองเท่า แต่หากท่าน ปฏิเสธ ท่านจะต้องรับผิดชอบต่อความเป็นไปของราษฎรของท่าน “โอ้ ชาวคัมภีร์ จงมายังถ้อยคำหนึ่งซึ่งเท่าเทียมกันระหว่างเราและ พวกท่าน คือเราจะไม่เคารพสักการะนอกจากอัลลอฮ์เท่านั้น และเรา จะไม่ให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นภาคีกับพระองค์ และพวกเราบางคนก็จะไม่ ยึดถืออีกบางคนเป็นเจ้าของอื่นจากอัลลอฮ์ แล้วหากพวกเขาผินหลังให้ ก็จงกล่าวเถิดว่า พวกท่านจงเป็นพยานด้วยว่า แท้จริงพวกเรานั้นเป็นผู้ น้อมตาม”

และจากรายงานที่บันทึกโดย al-Bayhaqī¹⁷, al-Hakim¹⁸, 'Ibn Sa'd¹⁹ เล่าว่า อัมรฺ บิน อุมัยยะฮฺ เป็นผู้หนึ่งในขณะที่เดินทางไปเอธิโอเปียเพื่อมอบสารจากท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ แก่กษัตริย์เนกุส ซึ่งอัมรฺ บิน อุมัยยะฮฺได้ทำหน้าที่แปลความหมายสารจากท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เป็นภาษาถิ่นให้แก่กษัตริย์เนกุสฟัง และในสารนั้นมีอายะฮ์อัลกุรอานปรากฏอยู่ด้วย

สารที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ให้เศาะหาบะฮฺนำไปมอบแก่เหล่ากษัตริย์และผู้ปกครอง หัวเมืองต่าง ๆ รอบคาบสมุทรอาหรับนี้เป็นภาษาอาหรับ เนื้อหาและอายะฮ์อัลกุรอานที่ปรากฏอยู่ใน สารจำเป็นต้องได้รับการถ่ายทอดเป็นภาษาถิ่นของแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้ผู้คนเหล่านั้นเข้าใจ ซึ่งวิธีการที่ ทำให้การถ่ายทอดสัมฤทธิ์ผลมากที่สุดก็คือการแปลความหมาย จากเหตุการณ์เหล่านี้จึงกล่าวได้ว่า การแปลความหมายอัลกุรอานนั้นมีขึ้นตั้งแต่สมัยของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ และเป็นสิ่งที่ท่านสนับสนุน ให้ทำเพื่อเป็นการเผยแผ่พจนารถของอัลลอฮ์ ﷻ ให้กว้างไกลออกไป

¹⁷ หะดีษบันทึกโดย al-Bayhaqī, 1988: 2/308-310

¹⁸ หะดีษบันทึกโดย al-Hakim, 2000: 2/679

¹⁹ หะดีษบันทึกโดย 'Ibn Sa'd, 2001: 1/222-223

1.2.3 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เอกสารอ้างอิงโดยแยกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1.2.3.1 หนังสือตีพิมพ์(อรรถาธิบายอัลกุรอาน)

หนังสือตีพิมพ์มีหลากหลายประเภทตามการจำแนกที่แตกต่างกัน ในงานวิจัยฉบับนี้ จะยึดการจำแนกตามแหล่งที่มา โดยแบ่งเป็นตีพิมพ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ ตีพิมพ์บิลมะอะฮูร²⁰ และตีพิมพ์บิรเราะฮ์ย²¹ และจะใช้ข้อมูลจากหนังสือตีพิมพ์ทั้งสองประเภทในการวิเคราะห์ถึงลีลา วาทศิลป์ของอัลกุรอาน สุเราะฮ์ฮัจญะฮ์ส่วนหนึ่งของหนังสือตีพิมพ์บิลมะอะฮูรที่สำคัญซึ่งจะใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ได้แก่

1) อักฎาะอะบะรีย (เสียชีวิตปี ฮ.ศ.310) ในหนังสือ Jam'ī al-Bayān fi T'awīl al-Qur'ān หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือตีพิมพ์บิลมะอะฮูรที่ดีและยิ่งใหญ่ที่สุด เป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิแห่งแรกที่นักวิชาการด้านการอรรถาธิบายอัลกุรอานใช้อ้างอิง ผู้ประพันธ์ได้รวบรวมศาสตร์ต่าง ๆ ของอัลกุรอานไว้ในหนังสือเล่มนี้ เช่น วิธีการอ่านแบบต่าง ๆ (กิรออาต) อรรถศาสตร์ ข้อบัญญัติทางนิติศาสตร์ เป็นต้น ในด้านภาษาศาสตร์ หนังสือเล่มนี้จะอ้างอิงกลับไปยังภาษาของชาวอาหรับ ผู้ประพันธ์มีการนำเสนออากี โคลง กลอนอาหรับโบราณ มีการวิพากษ์สิ่งเหล่านี้อย่างกว้างขวาง และนำเสนอทรรศนะต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญด้านหลักไวยากรณ์ พร้อมกันนั้นก็วิจารณ์ทรรศนะเหล่านั้น และเลือกให้นำหนักกับทรรศนะที่ผู้ประพันธ์เห็นว่าถูกต้องที่สุด

2) อิบนุกะซีร (เสียชีวิตปี ฮ.ศ.774) ในหนังสือ Tafsīr al-Qur'ān al-'Azīm หนังสือเล่มนี้เป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิอันดับที่สองที่ใช้อ้างอิงรองจาก Jam'ī al-Bayān ในด้านภาษาศาสตร์ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอข้อมูลด้านหลักไวยากรณ์ วากยสัมพันธ์ บทกวี และโคลงกลอนต่าง ๆ ไม่มากนัก แต่จะโดดเด่นในด้านการอรรถาธิบายอัลกุรอานแต่ละอายะฮ์ด้วยอัลกุรอานและคำอรรถาธิบายที่สืบสายรายงานได้

ส่วนหนังสือตีพิมพ์บิรเราะฮ์ยที่จะใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ จะใช้หนังสือตีพิมพ์บิรเราะฮ์ยที่เน้นในด้านภาษาศาสตร์ เช่น

1) อัชชะมัดชะรีย (เสียชีวิตปี ฮ.ศ.538) ในหนังสือ al-Kashshāf หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือตีพิมพ์ที่มีความโดดเด่นในการนำเสนอเนื้อหาด้านวาทศิลป์ของอัลกุรอาน ในแง่อรรถศิลป์และประจักษ์โวหาร แจกแจงให้เห็นว่าวาทศิลป์ของอัลกุรอานนั้นมีความเหนือชั้นกว่าวาทศิลป์ทั่วไป

²⁰ ตีพิมพ์บิลมะอะฮูร หมายถึง ตีพิมพ์โดยสายรายงาน หรือเรียกอีกอย่างว่า تفسیر بالرواية

²¹ ตีพิมพ์บิรเราะฮ์ย หมายถึง ตีพิมพ์โดยทรรศนะ หรือเรียกอีกอย่างว่า تفسیر بالدراية

อย่างไร ในด้านนิติศาสตร์แม้ผู้ประพันธ์จะสังกัดอยู่กับสำนักคิดหะนะฟี²² แต่ก็ได้คล้อยคล้อต่อสำนักคิดของตนแต่อย่างใด มีการนำเสนอและวิพากษ์ข้อมูลของสำนักคิดต่าง ๆ อย่างยุติธรรม ผู้ประพันธ์ถือหลักศรัทธาแบบมูตะซิลละฮ์²³ และได้นำเสนอประเด็นต่าง ๆ ตามหลักความเชื่อของผู้ประพันธ์ด้วย เช่น การอยู่ในนรกอย่างถาวรของผู้ทำบาปใหญ่ที่ไม่สำนึกผิด เจตจำนงอิสระโดยสมบูรณ์ของมนุษย์ในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำ การให้หลักเหตุผลอยู่เหนือบทบัญญัติ เป็นต้น ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะรับเอาข้อมูลด้านภาษาศาสตร์เป็นหลัก และเลือกรับเฉพาะข้อมูลที่ไม่ขัดกับหลักศรัทธาของอะฮ์ลุลสุนนะฮ์ วัล ญะมาอะฮ์²⁴

2) อันนะสะฟี (เสียชีวิตปี ฮ.ศ.710) ในหนังสือ Madarik al-Tanzil wa Haqa'iq al-T'awil เป็นหนังสือตีพิมพ์ที่ย่อสรุปมาจากหนังสือ Tafsir al-Baydāwī และ al-Kashshāf ของอัชชะมัคชะรีย ผู้ประพันธ์สังกัดอยู่กับสำนักคิดหะนะฟีและให้น้ำหนักกับสำนักคิดของตนในการอธิบายอายะฮ์ที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติ ในด้านภาษาศาสตร์ ผู้ประพันธ์ได้รวบรวมวากยสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ไว้ในหนังสือเล่มนี้ด้วย

3) อูฮัยยาน (เสียชีวิตปี ฮ.ศ.745) ในหนังสือ al-Bahr al-Muḥīṭ เป็นหนังสือตีพิมพ์ที่มีความโดดเด่นในด้านอรรถศาสตร์และวากยสัมพันธ์²⁵ พร้อมกันนั้นก็มีการนำเสนอเนื้อหาอื่น ๆ เช่น สาเหตุแห่งการประทาน รูปแบบการอ่าน วาทศิลป์ และในการอธิบายอายะฮ์ที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติก็ได้นำเสนอทรรศนะของสำนักคิดต่าง ๆ ด้วย การเรียบเรียงเนื้อหาด้านภาษาศาสตร์ของหนังสือเล่มนี้ ผู้ประพันธ์จะเริ่มจากการนำเสนอข้อมูลด้านอรรถศาสตร์ โดยแจกแจงความหมายของคำศัพท์แต่ละคำก่อนที่จะประกอบเป็นประโยค ทั้งความหมายที่ชัดเจนและ

²² สำนักคิดหะนะฟี คือ สำนักคิดหนึ่งทางนิติศาสตร์อิสลาม ผู้ก่อตั้งคือ อูษะนีฟะฮ์ อันนูมาน บิน ซาบิต (ฮ.ศ.80-150) สำนักคิดนี้ได้รับความนิยมอยู่ในแถบอินเดีย ปากีสถาน บังคลาเทศ จีน บางส่วนของอิรัก ตุรกี ยุโรปตะวันออก และรัสเซีย เป็นต้น เป็นหนึ่งในสำนักคิดที่เกิดขึ้นภายใต้ความกว้างขวางของบทบัญญัติอิสลามที่ยอมรับทรรศนะต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากความเข้าใจและการวินิจฉัยที่ต่างกัน โดยมีหลักพิจารณาที่ไม่ออกนอกกรอบเกณฑ์

²³ มูตะซิลละฮ์ คือ สำนักคิดด้านหลักศรัทธาสำนักคิดหนึ่ง เกิดขึ้นในช่วงต้นศตวรรษที่ 2 ของอิสลามซึ่งเป็นช่วงเวลาในโลกอิสลามเริ่มมีการแปลตำราจากต่างอารยธรรมมาเป็นภาษาอาหรับ กลุ่มนี้ได้รับอิทธิพลจากปรัชญากรีก มีแนวคิดว่ามนุษย์มีเจตจำนงอิสระโดยสมบูรณ์ ยึดหลักเหตุผลเป็นใหญ่ และพยายามสร้างความสอดคล้องระหว่างหลักเหตุผลและวิวัฒนาการจากผู้เป็นเจ้า กลุ่มนี้อาจเรียกอีกอย่างได้ว่าปรัชญาตรรกนิยม

²⁴ อะฮ์ลุลสุนนะฮ์ วัล ญะมาอะฮ์ หมายถึง บรรพชนรุ่นแรกของประเทศชาติอิสลามผู้ยึดมั่นในแนวทางแห่งอัลกุรอานและวิถีที่ท่านบีมุฮัมมัด ﷺ นำมา(สุนนะฮ์) ทั้งสิ่งที่เผยชัดให้เห็นภายนอกและสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายใน รวมถึงชนรุ่นหลังผู้ดำเนินตามวิถีของบรรพชนกลุ่มนี้ トラบถึงวันสิ้นโลก

²⁵ วากยสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ของคำในประโยค ในภาษาอาหรับเรียกว่า الإعراب

ความหมายที่เป็นนัยยะ จากนั้นจึงนำเสนอข้อมูลด้านวากยสัมพันธ์ของแต่ละอายะฮ์ และจบท้ายด้วยข้อมูลโดยสรุปด้านวาทศิลป์ทั้งวาทศิลป์ที่เป็นประจักษ์โวหาร²⁶ และวิจิตรโวหาร²⁷

4) ออบุสะอูด (เสียชีวิตปี ฮ.ศ.982) ในหนังสือ 'Irshād al-'Aql al-Salīm 'ila Mazāyā al-Kitāb al-Karīm หนังสือเล่มนี้ได้รับอิทธิพลเป็นอย่างมากจาก al-Kashshāf ของ อัชชะมัคชะรีย แต่ถึงกระนั้น ผู้ประพันธ์หนังสือเล่มนี้ก็ไม่ดำเนินตามในด้านหลักความเชื่อของผู้ประพันธ์ al-Kashshāf ซึ่งยึดหลักแนวคิดของมูตะซิลละฮ์ ออบุสะอูดยึดมั่นในอะฮ์ลุลสุนนะฮ์วัลญะมาอะฮ์ ตัฟสีร์ของเขาก็ดำเนินไปตามแนวทางของอะฮ์ลุลสุนนะฮ์เช่นกัน ข้อเด่นของหนังสือเล่มนี้คือผู้ประพันธ์ได้ทำให้วาทศิลป์ของอัลกุรอานเป็นที่ประจักษ์ชัด เขาพยายามอธิบายถึงวาทศิลป์ของอัลกุรอานในด้านประจักษ์โวหาร เช่น เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการสลับตำแหน่งของคำ (التنقيح والنحو) ส่วนงานการย่อความ (الجزالة) และส่วนงานการยืดความ (الإطالة) เป็นต้น นอกจากนี้วาทศิลป์แล้วผู้ประพันธ์ยังได้นำเสนอข้อมูลด้านวากยสัมพันธ์ โดยกล่าวถึงทรรคนะต่าง ๆ ของบรรดานักวิชาการด้านไวยากรณ์อาหรับและให้นำหนักกับทรรคนะที่ผู้ประพันธ์เห็นพ้องด้วย ในหนังสือเล่มนี้ยังให้ข้อมูลด้านความสัมพันธ์ระหว่างอายะฮ์ การอ่านรูปแบบต่าง ๆ และประเด็นในด้านนิติศาสตร์อิสลาม แต่ก็เป็นไปโดยสรุป ข้อดีของหนังสือเล่มนี้คือมีการกล่าวถึงเรื่องเล่าที่เป็นอิสรออียาต²⁸ และหะดีษที่สายรายงานอ่อน แต่ก็เป็นส่วนน้อย

5) สัยยิด กุฎบ์ (เสียชีวิตปี ฮ.ศ.1387) ในหนังสือ Fi Zilāl al-Qurān หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือตัฟสีร์ร่วมสมัย ผู้ประพันธ์จะเน้นการตัฟสีร์ด้านสังคมศาสตร์เป็นประเด็นสำคัญ โดยเชื่อมโยงอัลกุรอานเข้ากับวิถีชีวิตของมุสลิมในทุก ๆ ด้าน ไม่ใช่เป็นคัมภีร์ที่มีไว้เพียงอ่านเท่านั้น นอกจากการตัฟสีร์ด้านสังคมศาสตร์แล้ว ผู้ประพันธ์ยังให้ความสำคัญต่อการถ่ายทอดความรู้สึกที่มีต่ออัลกุรอานออกมาให้ผู้อ่านได้รับรู้ด้วย ผู้ประพันธ์มีความสามารถทางวรรณกรรม เป็นกวีที่มีความรู้รอบรู้ในภาษาที่สวยงาม การถ่ายทอดความรู้สึกออกมาเป็นตัวอักษรนี้จึงเปี่ยมด้วยประสิทธิภาพ

1.2.3.2 หนังสืออุลุม อัลกุรอาน(หลักพิจารณาอัลกุรอาน)

การวิจัยครั้งนี้จะใช้หนังสืออุลุม อัลกุรอานโดยแบ่งประเภทตามหัวข้อการวิจัยออกเป็น 2 ประเภท คือ หนังสืออุลุม อัลกุรอานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแปลความหมายอัลกุรอานและที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับลีลาวาทศิลป์ของอัลกุรอาน หนังสืออุลุม อัลกุรอานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแปลความหมายอัลกุรอานซึ่งจะใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เช่น

²⁶ ประจักษ์โวหาร เป็นแขนงหนึ่งของศาสตร์ด้านวาทศิลป์ ในภาษาอาหรับเรียกว่า علم البيان

²⁷ วิจิตรโวหาร เป็นแขนงหนึ่งของศาสตร์ด้านวาทศิลป์ ในภาษาอาหรับเรียกว่า علم البدیع

²⁸ เรื่องราวที่ได้รับการบอกเล่ารายงานจากชาวยิวและคริสต์

1) อัซซุรกอเนีย (เสียชีวิตปี ฮ.ศ.1367) ในหนังสือ Manāhil al-‘Irfān fi ‘Ulūm al-Qur’ān ผู้ประพันธ์เป็นนักวิชาการรุ่นหลัง จึงสามารถเขียนถึงการแปลความหมายอัลกุรอานซึ่งเป็นประเด็นร่วมสมัยได้อย่างดี โดยในหนังสือเล่มนี้จะมีบทหนึ่งที่ให้ข้อมูลในแง่มุมต่าง ๆ ของการแปลอัลกุรอานไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน เช่น ความหมายของการแปล ประเภทของการแปลและความแตกต่างระหว่างประเภทต่าง ๆ ข้อบัญญัติเรื่องการแปล ข้อคลุมเครือที่มีต่อการแปลและเหตุผลที่ตอบต่อข้อคลุมเครือเหล่านั้น เป็นต้น

2) มุฮัมมัด หุสัยนุ อัชชะฮะบีย (เสียชีวิตปี ฮ.ศ.1397) ในหนังสือ al-Tafsīr wa al-Mufasssīrūn หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงประเด็นร่วมสมัยอย่างการแปลความหมายอัลกุรอานไว้อย่างละเอียดลออ โดยในหัวข้อการให้ความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาอื่นจากภาษาต้นฉบับนั้นได้แบ่งประเภทของการแปลไว้อย่างครอบคลุมและยืดหยุ่น นอกจากนี้ยังแจ่มแจ้งให้เห็นถึงความต่างในประเด็นที่คล้ายคลึงกัน เช่น ความต่างระหว่างการอรรถาธิบายและการแปลโดยอรรถ

3) มัสนาอ อัลก็อฎฏอน (เสียชีวิตปี ฮ.ศ.1420) ในหนังสือ Mabāhith fi ‘Ulūm al-Qur’ān หนังสือเล่มนี้จะมีบทหนึ่งที่ให้ข้อมูลเรื่องการแปลความหมายอัลกุรอานโดยเฉพาะ มีหัวข้อดังนี้ ความหมายของการแปล ข้อบัญญัติของการแปล ประเภทของการแปล และประเด็นเรื่องการอ่านในละหมาดด้วยภาษาอื่นจากภาษาอาหรับ

ส่วนหนังสืออุลุม อัลกุรอานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับลีลาทศิลป์ของอัลกุรอานที่จะใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ เช่น

1) ออบูบกร อัลบัฏลานีย (เสียชีวิตปี ฮ.ศ.403) ในหนังสือ ‘I‘ajāz al-Qur’ān หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่รวบรวมความมหัศจรรย์ด้านต่าง ๆ ของอัลกุรอาน โดยเริ่มต้นด้วยบทที่กล่าวถึง อัลกุรอานว่าเป็นปาฏิหาริย์ที่มายืนยันการเป็นศาสนทูตของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ หนังสือเล่มนี้ให้รายละเอียดในประเด็นที่ว่าอัลกุรอานไม่ใช่บทกวีและไม่ใช่คำคล้องจอง และมีอีกบทหนึ่งที่พูดถึงวาทศิลป์รูปแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในอัลกุรอาน

2) อัลกัรมานีย (เสียชีวิตปี ฮ.ศ.505) ในหนังสือ ‘Asrār al-Tikrār fi al-Qur’ān หนึ่งในลีลาทศิลป์ของอัลกุรอานที่พบได้เป็นจำนวนมากคือการกล่าวซ้ำกัน หนังสือเล่มนี้บอกถึงเหตุผลการกล่าวซ้ำกันของแต่ละอายะฮ์ในสุเราะฮ์ต่าง ๆ รวมถึงสุเราะฮ์ฮุรเราะฮ์มานซึ่งมีอายะฮ์ที่ถูกกล่าวซ้ำไปมาอยู่หลายอายะฮ์

3) อัซซะยูฎีย (เสียชีวิตปี ฮ.ศ.911) ในหนังสือ al-‘Itqān fi ‘Ulūm al-Qur’ān หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสืออ้างอิงที่ทรงคุณค่าสำหรับผู้ศึกษาวิชาการด้านอัลกุรอาน ผู้ประพันธ์ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักการพิจารณาอัลกุรอานไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน มีบทหนึ่งที่ให้รายละเอียดถึงคุณลักษณะต่าง ๆ ของลีลาทศิลป์ในอัลกุรอาน เช่น อุปมาโวหาร อุปนาม ส่วนวนที่กระชับ ส่วนวนที่สื่อความหมายโดยตรง ส่วนวนที่สื่อความหมายโดยนัย เป็นต้น

4) อรรถพิอีย (เสียชีวิตปี ฮ.ศ.1356) ในหนังสือ 'I'jāz fi al-Qur'ān wa al-Balāghah al-Nabawīy หนังสือเล่มนี้จะแบ่งเป็นสองหัวข้อใหญ่ ๆ คือเนื้อหาที่เกี่ยวกับคำพูดของอัลลอฮ์ ﷻ และเนื้อหาที่เกี่ยวกับคำพูดของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ในเนื้อหาส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำพูดของอัลลอฮ์ ﷻ นั้นมีสามบทที่มีเนื้อหาเกี่ยวเนื่องกับงานวิจัยนี้ได้แก่ บทที่ว่าด้วยสำนวนของอัลกุรอาน ระเบียบวิธีของอัลกุรอาน และวาทศิลบีในอัลกุรอาน

5) अबดุลعاهะฟูร มะหฺมุด มุสฏอฟา ญะฮ็อฟิร ในหนังสือ al-Tafsīr wa al-Mufasssīrūn fi Thawbihī al-Jadīd ผู้ประพันธ์หนังสือเล่มนี้เป็นนักวิชาการในยุคปัจจุบัน หนังสือเล่มนี้จึงมีเนื้อหาที่ร่วมสมัย โดยนอกจากเนื้อหาด้านการอธิบายอัลกุรอานและระเบียบวิธีต่าง ๆ ของการอธิบายอัลกุรอานแล้ว มีบทหนึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบวิธีการอธิบายอัลกุรอานของสำนักตีฟสิร์บางสำนักในชมพูทวีปและในตุรกี โดยพูดถึงการอธิบายอัลกุรอานด้วยภาษาฮิบรู ภาษาเปอร์เซีย ภาษาอินเดีย ภาษาอังกฤษ และหนังสือตีฟสิร์ที่ประพันธ์โดยนักวิชาการในอินเดีย

1.2.3.3 หนังสือการแปลความหมายอัลกุรอาน

1) การแปลความหมายอัลกุรอาน เขียนโดย ดร. अबดุลลอฮ์ अबباس อันนัดวีย แปลและเรียบเรียงโดย ซอและฮ์ เสือสมิงและอะหมัด สมะดี ผู้ประพันธ์เรียบเรียงหนังสือเล่มนี้ขึ้นมาเพราะเห็นถึงอันตรายจากการบิดเบือนความหมายอัลกุรอานโดยการแปลของนักบูรพาคดีและก๊อद्याนีย จึงเขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้นมาเพื่อแจกแจงรายละเอียดในเรื่องการแปลความหมายอัลกุรอาน โดยให้ข้อมูลในเรื่องความหมายของการแปล ความจำเป็นที่มุสลิมต้องมีการแปลความหมายอัลกุรอาน และผลร้ายหากสิ่งนี้ถูกละเลย ประวัติการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาอังกฤษว่าเริ่มตั้งแต่เมื่อไหร่ โดยใครบ้าง และผู้แปลเหล่านั้นมีจุดประสงค์และแนวทางในการแปลความหมายอัลกุรอานอย่างไร

2) อิสลามกับแนวคิดบิดเบือน เขียนโดย มุนีร มุฮัมมัด และ นาอิม บัญมาเลิศ ในหนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงขบวนการแปลอัลกุรอานและบัญญัติอิสลามว่าเป็นหนึ่งจากกลุ่มบิดเบือน โดยขบวนการแปลอัลกุรอานที่ผู้เขียนมุ่งหมายถึงนี้คือกลุ่มอะตาเตร์กซึ่งนำโดยมุสฏอฟา กะมาลอะตาเตร์ก ซึ่งเป็นบุคคลรุ่นแรกที่เรียกร้องให้มีการแปลอัลกุรอานแต่เป็นเพราะความเกลียดชังภาษาอาหรับและฝักใฝ่ต่อโลกตะวันตก ผู้เขียนได้อธิบายความแตกต่างระหว่างการแปลและการอธิบายไว้โดยสังเขป พูดถึงการแปลอัลกุรอานโดยกลุ่มก๊อद्याนีย การแปลอัลกุรอานเป็นภาษาอังกฤษฉบับต่าง ๆ โดยสรุป และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแปลความหมายอัลกุรอานในประเทศไทย ท้ายบทเรื่องขบวนการแปลอัลกุรอานนี้ ผู้เขียนได้ให้ตัวอย่างของการอธิบายและการตีความอัลกุรอานที่ออกนอกแนวทางที่ถูกต้องไว้ด้วย

3) วิธีศึกษาคัมภีร์อัลกุรอาน เขียนโดย คุรรัม มุร้อด แพลโดย บรรจง บินกาซัน หนังสือเล่มนี้มุ่งเน้นให้ผู้อ่านศึกษาอัลกุรอาน ไม่เพียงเฉพาะการอ่านออกเสียงให้ถูกต้องเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเข้าใจความหมายของอัลกุรอานและนำมาปฏิบัติด้วย ผู้เขียนได้อธิบายถึงคุณลักษณะด้านภาษาของอัลกุรอานไว้หลายประการ เช่น “ภาษาของคัมภีร์อัลกุรอาน เป็นภาษาที่คนธรรมดาสามัญทั่วไปสามารถเข้าใจได้ เพราะคัมภีร์อัลกุรอานใช้ภาษาที่ใช้กันโดยทั่วไปในการสนทนา มันไม่ได้สร้างคำใหม่หรือคำที่ไม่กินกับปัญญาขึ้นมา และมันก็มีได้ใช้ภาษาทางวิชาการ ปรัชญา วิทยาศาสตร์ ตรรกวิทยา หรือวิชาการอื่น ๆ ด้วย” ซึ่งเป็นการเน้นย้ำสิ่งที่อัลลอฮ์บอกไว้ว่า พระองค์ได้ทำให้ อัลกุรอานนั้นเป็นสิ่งที่ง่ายตายต่อการรำลึก

4) มุฮัมมัด บิน มุฮัมมัด อุลัยละฮฺ ในหนังสือ al-Qur’ān al-Karīm min al-Manzūr al-’Istishrāqīy หนังสือเล่มนี้พูดถึงอัลกุรอานในมุมมองของนักบูรพาคติ โดยมีบทหนึ่งที่ให้ข้อมูลเจาะจงในเรื่องการแปลอัลกุรอานโดยเฉพาะ ในบทนี้จะมี 2 หัวข้อใหญ่ หัวข้อแรกผู้เขียนพูดถึงทรรศนะของนักวิชาการรุ่นแรกที่มีต่อการแปลอัลกุรอาน ผู้เขียนยกทรรศนะของนักวิชาการหลายท่านรวมทั้งผู้เขียนเองที่ไม่สนับสนุนให้มีการแปลอัลกุรอาน โดยให้เหตุผลว่าสิ่งนี้ไม่มีในสมัยท่านนบี มุฮัมมัด ﷺ ทั้ง ๆ ที่คำสั่งเผยแผ่ที่ท่านนบีได้รับจากอัลลอฮ์ ﷻ นั้นครอบคลุมถึงมนุษย์ทั้งมวลทั้งที่เป็นอาหรับและไม่ใช่อาหรับ ในสมัยราชวงศ์อับบาซียะฮ์ก็เช่นกัน แม้ว่าช่วงนั้นจะเป็นยุคทองของการแปล มีการแปลตำราจากต่างอารยธรรมมาเป็นภาษาอาหรับอย่างมากมาย แต่ก็ไม่มีการแปลอัลกุรอานเป็นภาษาอื่น การแปลอัลกุรอานได้เกิดขึ้นจากฝีมือของคนต่างศาสนาในยุคที่นักบูรพาคติและมิชชันนารีเฟื่องฟูนี้เอง ผู้เขียนยังได้วิพากษ์หลักฐานที่ชาวเปอร์เซียขอให้ท่านสลมาน อัลฟาริสียแปลสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์เป็นภาษาเปอร์เซียให้พวกเขาใช้อ่านในการละหมาด เป็นการฝึกเพื่อจะได้อ่านอัลกุรอานภาษาอาหรับได้ดีขึ้น ว่า ในด้านสายรายงานนั้น นี่เป็นหลักฐานที่สายรายงานอ่อนส่วนในด้านสติปัญญานั้น ก็ไม่เห็นความสมเหตุสมผลที่การอ่านความหมายที่แปลเป็นภาษาเปอร์เซียจะทำให้การอ่านภาษาอาหรับดีขึ้นได้อย่างไร ผู้เขียนได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่าการแปลนั้นเป็นสิ่งที่อันตรายอย่างยิ่ง เพราะทำให้สูญเสียความมหัศจรรย์ของอัลกุรอานในด้านลีลาวาทศิลป์ เช่นในภาษาอังกฤษผู้อ่านจะรู้สึกซาบซึ้งในความไพเราะของบทละครของเชกสเปียร์มากกว่าเวลาอ่านอัลกุรอานจากการแปลของยูสุฟ อาลี หรือ อาร์เบอร์รี่ ทั้ง ๆ ที่อัลกุรอานในภาษาอาหรับนั้นเป็นที่สุดของความไพเราะ ความลุ่มลึก มากกว่าวรรณคดีทั้งหลายที่มนุษย์ประพันธ์ขึ้น ผู้เขียนยังได้เปรียบเทียบการแปลกับการเคี้ยวอาหาร โดยที่ผู้แปลนั้นก็เหมือนผู้เคี้ยวอาหารเพื่อป้อนให้คนที่ไม่มีฟันที่จะเคี้ยวได้กิน ผู้กินอาหารที่ผ่านการเคี้ยวมาแล้วนั้นนอกจากจะไม่ได้รับรสชาติที่เอร็ดอร่อยของอาหาร ยังอาจต้องประสบกับเชื้อโรคที่มากับผู้เคี้ยวให้อีกด้วย ผู้เขียนได้เตือนให้ตระหนักในตอนท้ายของหัวข้อแรกด้วยว่าอัลกุรอานนั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจแปลได้ สิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ทุกวันนี้เป็นเพียงการอรรถาธิบายหรือการถ่ายทอดความหมายเท่านั้น การแปลนั้นไม่สามารถใช้กับอัลกุรอานได้ไม่ว่าจะในสภาพการณ์ใด

ในหัวข้อที่สองของบทนี้ ผู้เขียนได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับต่าง ๆ ได้แก่ การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาอังกฤษ การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาอิตาลี การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาเยอรมัน การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษารัสเซีย การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาแอฟริกา และการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาต่าง ๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

5) วารสารสายสัมพันธ์ อันดับที่ 196-197 บทความเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาอังกฤษ เขียนโดย ดร.อะหมัด อิบรอฮีม มุฮันนา แปลและเรียบเรียงโดย อิมรอน มะกุดี ในบทความนี้ผู้เขียนเล่าถึงทรรศนะความเห็นที่แตกต่างกันในข้อบัญญัติการแปลความหมายอัลกุรอานและปัญหาที่พบจากการขาดคำแปลที่เป็นมาตรฐานในแต่ละภาษา จากนั้นผู้เขียนก็ทำการศึกษาเปรียบเทียบการแปลความหมาย อัลกุรอานเป็นภาษาอังกฤษด้วยสำนวนต่าง ๆ เช่น สำนวนของรีดเวลล์ สำนวนของมาร์มาดุก และสำนวนของอาร์เบอร์รี่ ตอนท้ายของบทความนี้ผู้เขียนได้เสนอให้มีสถาบันวิจัยแห่งอิสลามเพื่ออุทิศงานการศึกษาคำแปลความหมายอัลกุรอาน และต้องมีคนที่มีความรู้เพียงพอเพียงในวัฒนธรรมและวิชาการอิสลามเพื่อสามารถจำแนกระหว่างสิ่งที่ถูกต้องและผิดพลาด

6) วารสารสายสัมพันธ์ อันดับที่ 511-512 บทความเรื่อง อุปมา อุปไมย ใช้อย่างไรดี โดย กุสุม่า รักษมณี ผู้เขียนเป็นมุสลิมะฮ์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทยและบาลี สันสกฤต จึงให้ข้อสังเกตในเรื่องในการใช้คำ อุปมา อุปไมย ซึ่งเป็นคำที่ไทยรับมาจากบาลี สันสกฤต ในการแปลความหมายอัลกุรอานได้เป็นอย่างดี ผู้เขียนได้ให้ความหมายของคำ อุปมา ว่าหมายถึงความเหมือนเมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยมีความหมาย 2 อย่าง คือ ใช้หมายถึงบทเปรียบเทียบเพื่อให้เข้าใจคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการกล่าวถึง โดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่รู้จักกันดีว่ามีคุณลักษณะเช่นนั้น และใช้ในความหมายแคบลงมาเป็นส่วนหนึ่งของบทเปรียบเทียบหรือบทอุปมา โดยใช้คู่กับคำว่า อุปไมย โดยที่อุปมาคือสิ่งที่เป็นหลักในการเปรียบ อุปไมยคือสิ่งที่เราต้องการกล่าวถึง จากนั้นผู้เขียนได้ยกตัวอย่างการใช้คำอุปมา อุปไมย ในการแปลความหมายอัลกุรอานทั้งแบบที่ใช้ได้ถูกต้องและไม่ถูกต้อง พร้อมชี้แจงเหตุผลและมอบข้อเสนอแนะในการใช้คำอุปมา อุปไมยในการแปลความหมายอัลกุรอานไว้ ดังนี้ ก. ใช้อุปมาในการเปรียบสิ่งที่อยู่ต่างประเภทกันเท่านั้น เช่น ปัญญา(ซึ่งเป็นนามธรรม) กับแสงสว่าง(ซึ่งเป็นรูปธรรมที่เห็นได้) ข. ถ้าจะใช้อุปมาให้ง่ายและถูกต้องตามโครงสร้างประโยคภาษาอาหรับ ควรเลี่ยงการใช้คำว่าอุปไมย

1.2.3.4 หนังสือวาทศิลป์ภาษาอาหรับ

1672
2562

1) अब्दुलगอثير بين अबدرعاهمان بين مأممات آللقرناني (เสียชีวิตปี ฮ.ศ. 471) ในหนังสือ 'Asrār al-Balāghah fi 'Ilm al-Bayān หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงเนื้อหาด้วาทศิลป์ ภาษาอาหรับประเภทประจักษ์โวหาร แม้จะเป็นเพียงประเภทเดียวจากวาทศิลป์ทั้ง 3 ประเภท แต่ข้อมูลของวาทศิลป์ประเภทเดียวที่อยู่ในหนังสือเล่มนี้ก็เป็นข้อมูลที่ละเอียดถี่ถ้วน ในบทนำผู้ประพันธ์ได้กล่าวถึงความสำคัญของวาทศิลป์ จากนั้นจึงแจกแจงโดยละเอียดถึงวาทศิลป์แต่ละชนิดของประจักษ์โวหาร เปรียบเทียบความต่างของแต่ละชนิดที่คล้ายคลึงกัน โดยยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายจากบทกวีอาหรับ

2) अबدرعاهمان هسان هباننكة (เสียชีวิตปี ฮ.ศ.1425) ในหนังสือ al-Balāghah al-'Arabīyah หนังสือเล่มนี้ให้ข้อมูลด้วาทศิลป์ภาษาอาหรับทั้ง 3 ประเภทอย่างละเอียด ทั้งอรรถศิลป์ ประจักษ์โวหาร และวิจิตรโวหาร โดยก่อนที่จะถึงเนื้อหาด้วาทศิลป์ของวาทศิลป์ทั้ง 3 ประเภทนี้ ผู้ประพันธ์ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรากฐานของวาทศิลป์ภาษาอาหรับ เช่น การอธิบายถึงความงดงามของถ้อยคำ อธิบายถึงความต่างระหว่างอัลบะลาเฆาะฮฺ และ อัลพะศอหะฮฺ และให้ข้อมูลด้วาทศาสตร์ของคำว่า อัลบะลาเฆาะฮฺ อย่างละเอียด เป็นต้น แล้วจึงเริ่มกล่าวถึงวาทศิลป์ภาษาอาหรับทั้ง 3 ประเภท โดยแต่ละประเภทจะอธิบายด้วการยกตัวอย่างจากอายะฮฺ อัลกรุอานและบทกวีอาหรับ

3) อะลีย อัลญาริม และ มุศฏอฟา อะมีน ในหนังสือ al-Balāghah al-Wāḍihah หนังสือเล่มนี้ประมวลไปด้วยเนื้อหาด้วสังเขปของวาทศิลป์ภาษาอาหรับ ทั้งอรรถศิลป์ ประจักษ์โวหาร วิจิตรโวหาร และรายละเอียดของวาทศิลป์ทั้งสามประเภทนี้ แต่ละบทจะเริ่มต้นด้วการยกบทกวีอาหรับที่มีวาทศิลป์เกี่ยวเนื่องกับหัวข้อบทนั้น ๆ จากนั้นจึงอธิบายถึงความหมาย ความมุ่งหมาย และวาทศิลป์ที่มีอยู่ในบทกวีเหล่านั้น และสรุปเป็นหลักให้จำสั้น ๆ ในกรอบท้ายบท กลุ่มเป้าหมายหลักของหนังสือเล่มนี้คือนักศึกษาและครูผู้สอน ในแต่ละบทจึงมีแบบฝึกหัดท้ายบทและเฉลยของแบบฝึกหัดเหล่านั้นไว้ด้ว

4) ฟฎุล هسان अबباس ในหนังสือ al-Balāghah Funūnah wa 'Afnānah หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงเนื้อหาด้วาทศิลป์ภาษาอาหรับเฉพาะวาทศิลป์ประเภทประจักษ์โวหาร และวิจิตรโวหาร โดยในรายละเอียดกล่าวเพียงบางชนิดของประจักษ์โวหารและวิจิตรโวหารเท่านั้น แต่เป็นการกล่าวถึงที่ละเอียดลออ ผู้ประพันธ์ได้กล่าวถึงทรรคนะของบรรดานักวิชาการในประเด็นที่มีความเห็นต่าง และแต่ละชนิดของวาทศิลป์ที่อยู่ในหนังสือเล่มนี้ผู้ประพันธ์ก็ได้เชื่อมโยงเนื้อหาด้วอัลกรุอานด้ว

5) เขากีย ฎ็อยฟ ในหนังสือ al-Balāghah Taṭawwur wa Tārīk หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงเนื้อหาในด้ววิวัฒนาการและประวัติศาสตร์ของวาทศิลป์ภาษาอาหรับ โดยให้ข้อมูลในเรื่อง

จุดกำเนิดของวาทศิลป์ภาษาอาหรับ การศึกษาเพื่อวางระเบียบวิธีของวาทศิลป์ภาษาอาหรับ ยุครุ่งเรืองและยุคชะงักงันของวาทศิลป์ภาษาอาหรับ

1.2.3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลีลาวาทศิลป์ในการแปลความหมายอัลกุรอานนี้ ผู้วิจัยจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ งานวิจัยด้านลีลาวาทศิลป์ของอัลกุรอาน งานวิจัยด้านการแปลความหมายอัลกุรอาน และงานวิจัยด้านการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย โดยแต่ละประเภทมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก. งานวิจัยด้านลีลาวาทศิลป์ของอัลกุรอาน

1) นัควะฮฺ บินดี หัจญีดาอุด (Nadwah bt. Hj. Daud, 2006) ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบวาทศิลป์ของอัลกุรอาน โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างอับดุลกอฮิร อัลญุรญานีย และอัซซะมัคชะรีย ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีกัลลักรองอัลญุรญานีย เพราะสิ่งนี้เป็นอุดมการณ์หลักที่ทำให้เกิดทฤษฎีด้านภาษาของเขา และผู้วิจัยก็ใช้ระเบียบวิธีการอธิบายอัลกุรอานในหนังสือตัฟซีร al-Kashshāf ของอัซซะมัคชะรีย เพราะสิ่งนี้เป็นแหล่งค้นคว้าที่สำคัญในการศึกษาถึงการใช้ภาษาของเขา จากนั้นผู้วิจัยก็ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ในเรื่องการแสดงวาทศิลป์ของนักวิชาการทั้งสอง ผู้วิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างรูปแบบวาทศิลป์ ทฤษฎีกัลลักรอง และโวหารภาพพจน์ ได้แก่ บุคลาธิษฐาน อุปมา และจินตภาพ การวิจัยนี้ให้ข้อสรุปว่า รูปแบบวาทศิลป์เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้สำนวนของอัลกุรอานมีความเหนือชั้น มีการให้ความหมายแบบอ้อม และความหมายที่เป็นนัยยะ นักวิชาการทั้งสองมีความเหมือนกันในเรื่องนี้แต่มีความแตกต่างกันในด้านวิธีการ อัลญุรญานียเห็นว่ารูปแบบวาทศิลป์นั้นมาจากทฤษฎีกัลลักรอง ในขณะที่อัซซะมัคชะรียเชื่อว่ารูปแบบวาทศิลป์จะเห็นได้ชัดเจนจากสำนวน อุปมา และจินตภาพ

2) มุฮัมมัด ซุลอะซีซี บิน มุฮัมมัด นาเวีย (Muhammad dhul al-Azizī bin Muhammad Nāwīy, 2017) ได้ทำการศึกษาเรื่องอัสสัจญ์อในสุเราะฮ์อิรเราะฮมาน โดยศึกษาเนื้อหาด้านวาทศิลป์ในหัวข้อที่เกี่ยวกับอัสสัจญ์อ (السجع) จากนั้นจึงวิเคราะห์อัสสัจญ์อที่อยู่ในสุเราะฮ์อิรเราะฮมานโดยศึกษาค้นคว้าจำนวนอายุของสุเราะฮ์อที่มีอัสสัจญ์อปรากฏอยู่และศึกษาวิเคราะห์สำนวนอัสสัจญ์อที่มีปรากฏอยู่ในอายุเฮล่านั้น การวิจัยนี้ให้ข้อสรุปว่า สุเราะฮ์อิรเราะฮมานเป็นสุเราะฮ์ที่ประมวลไปด้วยลีลาวาทศิลป์ที่หลากหลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งอัสสัจญ์อ ซึ่งอัสสัจญ์อที่ปรากฏอยู่ในสุเราะฮ์อิรเราะฮมานมีสองชนิด ได้แก่ สัจญ์อ อัลมฏูร็อร็อฟ (سجع المطرف)

และสำญอ อัลมุตะวาซีย(سجع المتوازي) ส่วนสำญอ อัลมูร้อศอะอ(سجع المرصع) นั้นไม่มีปรากฏใน
สุเราะฮ์นี้

ข. งานวิจัยด้านการแปลความหมายอัลกุรอาน

1) อับดุลลอฮ บิน อิบรอฮีม อัลลุหัยดาน ('Abdullah bin 'Ibrāhīm al-Luhaydān, 2002: 38-39) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของการแปลความหมายอัลกุรอานที่มีผลต่อการเผยแผ่อิสลาม
แก่คนต่างศาสนา ผลการศึกษาพบว่า การเผยแผ่อิสลามแก่คนต่างศาสนาเป็นหน้าที่ของมุสลิม
ทุกคนที่จะต้องเชื่อเชิญพวกเขาเข้าสู่อิสลามโดยการเชิญชวนให้พวกเขาได้เรียนรู้คัมภีร์ของอัลลอฮ
ﷻ เพื่อที่พวกเขาจะได้เห็นคุณค่าและได้รับประโยชน์จากอัลกุรอาน ซึ่งอัลกุรอานเป็นจิตวิญญาณของ
การเชิญชวนเข้าสู่อิสลาม จึงถือเป็นสื่อที่มีความเหมาะสมที่สุดที่ใช้ในการเผยแผ่อิสลาม งานวิจัยฉบับ
นี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายความสำคัญของการแปลความหมายอัลกุรอานเพื่อเผยแผ่อิสลามแก่คน
ต่างศาสนา โดยการอธิบายถึงโครงการแปลความหมายอัลกุรอานกับบทบาทในการเรียกร้องเชิญชวน
สู่หนทางแห่งอัลลอฮ ﷻ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการแปลด้วยภาษาใดก็ตาม ถือเป็น การเผยแผ่ที่อัลลอฮ ﷻ
และท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้สั่งให้กระทำ

นอกจากนี้ในงานวิจัยนี้ยังได้อธิบายถึงสาเหตุที่ต้องใช้การแปลความหมายอัลกุรอาน
ในการเผยแผ่อิสลามแก่คนต่างศาสนา ดังนี้

1. เนื่องจากอัลกุรอานเป็นสื่อที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะใช้ในการเผยแผ่อิสลาม
เพราะเป็นทางนำที่เที่ยงตรงและเป็นแนวทางสู่ความปลอดภัยจากการลงโทษ สำหรับหน้าที่เผยแผ่
และผู้ได้รับการเผยแผ่ไปพร้อม ๆ กัน

2. การเรียกร้องเชิญชวนจะไปถึงยังผู้ที่ได้รับการเชิญชวนได้นั้น จะต้องมีความ
กระจำงและชัดเจนปราศจากสิ่งที่จะทำให้เกิดข้อสงสัยกับผู้ที่ได้รับการเชิญชวน โดยอัลลอฮ ﷻ
ได้บัญชาใช้บรรดาศาสนทูตให้เป็นผู้ทำหน้าที่เผยแผ่ และบรรดานักเผยแผ่ก็คือผู้ทำหน้าที่ต่อจาก
บรรดาศาสนทูต

3. ควรแสวงหาความเป็นเอกภาพและใช้ความพยายามร่วมกันในการแปล
ความหมายอัลกุรอานให้มีความถูกต้อง

4. การให้ความสำคัญกับความพยายามแปลความหมายอัลกุรอานนุซอโอดีนุซอห์หนึ่ง
เฉพาะที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพและวัฒนธรรมของผู้ที่ได้รับการเผยแผ่

5. การเผชิญหน้ากับความพยายามของผู้ที่เป็นศัตรูกับอิสลามที่มุ่งหาความพยายาม
ในการที่จะหันความสนใจของคนทั่วไปออกจากอัลกุรอาน ซึ่งต้องใช้ความพยายามของนักเผยแผ่ใน

การให้ความชัดเจนกับสิ่งที่อาจเป็นข้อสงสัยของผู้ที่ได้รับการเผยแผ่ที่เกิดจากความหมายอัลกุรอาน และเพื่อขจัดความคลุมเครือที่ผู้ที่เป็นศัตรูกับอิสลามพยายามอุปโลกน์ขึ้น

6. การแสวงหาแนวทางในการที่จะทำให้ภาษาอาหรับเป็นที่นิยมถือเป็นสิ่งที่สำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่ง และเป็นหน้าที่ของบรรดามุสลิมที่จะต้องแสวงหาและพัฒนาสื่อเพื่อนำมาช่วยให้ภาษาอาหรับเป็นที่แพร่หลาย โดยที่มันจะเป็นการรักษาศาสนาซึ่งเป็นวิถีชีวิตของพวกเขา และเพื่อความสุขของพวกเขาทั้งในโลกปัจจุบันและอนาคต

2) มุฮัมมัด บิน อับดุลเราะหมาน อัชชาฮิอ (Muhammad bin 'Abd al-Rahmān al-Sharyi', 2002: 27) ได้ศึกษาเรื่อง สิ่งใดที่สมควรปฏิบัติเป็นลำดับแรกระหว่างการอธิบายอัลกุรอานด้วยภาษาที่ไม่ใช่ภาษาอาหรับและการแปลความหมายอัลกุรอาน ผลการศึกษาพบว่า

1. การทำให้ศาสนาอิสลามแพร่หลายนั้นจำเป็นต้องใช้ภาษาอิสลามคือภาษาอาหรับในการเผยแผ่ แต่สำหรับการเผยแผ่อิสลามให้กับบุคคลที่ไม่ใช่ชาวอาหรับต้องใช้ภาษาที่พวกเขาสามารถรับรู้และเข้าใจได้

2. ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เคยส่งสารไปยังบรรดากษัตริย์ในอดีตด้วยความพยายามที่จะให้อิสลามแพร่หลายไปทั่วโลก ซึ่งเป็นหลักฐานที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการแปลความหมายอัลกุรอาน

3. หลักฐานจากประวัติศาสตร์อิสลามยืนยันไว้ว่า มีการอธิบายอัลกุรอานด้วยภาษาอื่นจากภาษาอาหรับมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 2 ของฮิจญ์เราะฮ์ศักราช

4. วิวัฒนาการของการแปลความหมายอัลกุรอานได้พัฒนาผ่านขั้นตอน กระบวนการ และช่วงเวลาตามลำดับ และสิ้นสุดที่การยอมรับถึงความสำคัญและความจำเป็นของการแปล

5. การอธิบายอัลกุรอานด้วยภาษาอื่นนอกเหนือจากภาษาอาหรับควรปฏิบัติก่อนการแปลความหมาย หลังจากนั้นถึงจะทำการแปลตำราอธิบายอัลกุรอานอีกครั้งหนึ่ง

6. ได้ประจักษ์ถึงความอุตสาหพยายามของศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอานในการแปลความหมายอัลกุรอาน

3) มุฮัมมัด บิน ศอลิหุ อัลฟาฮาน (Muhammad bin Ṣāliḥ al-Fawzān, 2001: 47-48) ได้ศึกษาเรื่อง การแปลความหมายอัลกุรอานกับการแปลตำราอธิบายอัลกุรอาน ควรกระทำสิ่งใดเป็นลำดับแรก สรุปได้ว่า

1. ควรแปลความหมายอัลกุรอานที่ได้รับการอธิบายเป็นภาษาอาหรับเป็นอันดับแรก ก่อนที่จะมีการอธิบายอัลกุรอานเป็นภาษาที่ต้องการจะแปล

2. ควรประพันธ์ตำราอธิบายอัลกุรอานเป็นภาษาอาหรับเพื่อใช้เป็นต้นฉบับในการแปลออกเป็นภาษาต่าง ๆ ที่ต้องการแปลจะดีกว่าที่จะแปลความหมายอัลกุรอานจากตำราอธิบายอัลกุรอานเล่มใดเล่มหนึ่งโดยเฉพาะ

3. ไม่มีความจำเป็นที่จะแปลทุกสิ่งที่มีอยู่ในอัลกุรอาน เพราะมีบางสิ่งบางอย่างที่ไม่สามารถแปลได้

นอกจากนี้ มุฮัมมัด อัลเฟาซานยังได้นำเสนอเพิ่มเติมว่า การศึกษาเรียนรู้เพื่อความเข้าใจและรู้ซึ่งถึงอรรถรสในความมหัศจรรย์ของอัลกุรอานนั้น จำเป็นต้องศึกษาจากตัวบทภาษาอาหรับเท่านั้น การแปลความหมายอัลกุรอานไม่ใช่เครื่องมือสำคัญในการเผยแผ่อิสลามแต่อย่างใด เนื่องจากแม้ไม่มีการแปลความหมายอัลกุรอานก็ได้เป็นอุปสรรคต่อการเผยแผ่อิสลาม สำหรับยุคแรกของอิสลามนั้น การแปลความหมายอัลกุรอานยังอยู่ในวงจำกัดยังไม่เป็นที่แพร่หลาย มุสลิมในยุคนั้นเรียนรู้และทำความเข้าใจอิสลามจากอัลกุรอานที่เป็นภาษาอาหรับ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าผลงานแปลความหมายอัลกุรอานส่วนใหญ่เป็นผลงานแปลของนักบูรพาคติซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อปิดเบือนความหมายของอัลกุรอาน ดังนั้น การเปิดโอกาสให้มีการแปลความหมายอัลกุรอานอย่างเสรีจึงมีใช้วิธีการที่จะสามารถแก้ไขปัญหาการบิดเบือนความหมายของอัลกุรอาน

อย่างไรก็ตาม การแปลความหมายอัลกุรอานโดยวิธีการแปลคำต่อคำเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ และการแปลตรงตัวเป็นสิ่งที่บัพญญติไม่อนุญาตให้กระทำ สำหรับการแปลผลงานการอธิบายอัลกุรอาน (ตัฟซีร์) เป็นสิ่งที่อนุญาตให้ทำได้เพราะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่ออิสลาม แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของการแปล

4) ฟะฮัด บิน अबดุลเราะหมาน อรรูมียะ (Fahd bin ‘Abd al-Rahmān al-Rūmīy, 1983: 32-33) ได้ศึกษาเรื่องการถ่ายทอดความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาอื่น ควรเป็นการแปลหรือการอธิบาย สรุปลงได้ดังนี้

การเผยแผ่ความหมายอัลกุรอานเป็นหน้าที่ของมุสลิม อัลกุรอานเป็นสิ่งที่ไม่อนุญาตให้เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม ตัดทอน หรือกระทั่งถ่ายทอดเป็นภาษาอื่น การแปลความหมายอัลกุรอานแบบคำต่อคำหรือแบบตรงตัวอักษรจึงเป็นสิ่งที่ไม่อนุญาต เพราะผู้แปลจะพบข้อจำกัดและปัญหามากมายในการแปล ดังนั้น จึงควรใช้วิธีการอธิบายเพื่อเผยแผ่ความหมายอัลกุรอานแก่ผู้ที่มีใช้ชาวอาหรับด้วยภาษาที่สามารถเข้าใจได้ และไม่ควรเรียกหนังสือ สิ่งพิมพ์ที่ถ่ายทอดความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาอื่นนั้นไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นอัลกุรอานฉบับแปล แต่ควรเรียกว่าตำราอธิบาย (ตัฟซีร์) อัลกุรอาน สำหรับการให้ความหมายอัลกุรอานนั้นไม่ควรเพิ่มเติมสิ่งใดที่เกินจากที่ตัวบทกล่าวไว้ และไม่ควรรนำแนวคิด ทฤษฎี ข้อค้นพบทางวิทยาศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับตัวบทอัลกุรอานในการให้ความหมายอัลกุรอาน เพราะแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวอาจมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคตซึ่งตัวบทอัลกุรอานเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

นอกจากนี้ การถ่ายทอดความหมายอัลกุรอานควรทำอย่างละเอียด ประณีต และควรชี้แจงให้ผู้อ่านเข้าใจตรงกันว่าผลงานฉบับที่อ่านอยู่นั้นมิใช่คัมภีร์อัลกุรอาน แต่คือความหมายที่ถูกถ่ายทอดออกมาเท่าที่ผู้แปลจะมีความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งอาจพบข้อผิดพลาดได้

5) มะหมุด บิน अबดุลสลาม อะซับ (Maḥmūd bin ‘Abd al-Salām ‘Azab, 2002: 83) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาต่าง ๆ ของการแปลความหมายอัลกุรอาน (สิ่งที่ต้องเอาใจใส่ต่อภาษาที่ได้รับการถ่ายทอด) ในงานวิจัยเริ่มด้วยการนำเข้าเรื่องการแปลความหมายอัลกุรอาน รายละเอียด คำนิยมของการแปล การแปลความหมายอัลกุรอาน โดยพยายามชี้ให้เห็นถึงอัตลักษณ์หรือลักษณะ พิเศษของภาษาที่ใช้ในอัลกุรอานกับกระบวนการแปล ซึ่งได้อธิบายว่าการแปลภาษานั้นขึ้นอยู่กับ ภาษาที่ได้รับการแปล นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า “สิ่งใดบ้างที่จะต้องให้ความเอาใจใส่ต่อ ภาษาที่ได้รับการแปล” ด้วยการกล่าวถึงปัญหาคำศัพท์เฉพาะ ปัญหาด้านการอธิบาย และกล่าว สรุปรว่าในปัจจุบันยังไม่ปรากฏผลงานแปลความหมายอัลกุรอานฉบับใดที่มีความสมบูรณ์ โดยปราศจากข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาด หรือข้อตำหนิตใด ๆ ไม่ว่าจะความผิดพลาดนั้นจะเกิดขึ้นในด้าน ภาษาหรือด้านอื่น ๆ ทั้งจากผู้แปลที่เป็นมุสลิมหรือมิใช่มุสลิมก็ตาม เนื่องจากภาษาของมนุษย์นั้นมีความ หลากหลาย ไม่สามารถที่จะหาคำศัพท์ที่เหมาะสมและตรงกันได้ โดยแต่ละภาษาจะมีโครงสร้าง ของประโยคที่มีความหมายเฉพาะอันบ่งบอกถึงความลึกซึ้งของแต่ละภาษา ดังนั้น การให้ความหมาย จึงเป็นเพียงการแปลให้อยู่ในกรอบของตัวบทเท่านั้น ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ คือ ควรเชิญชวนให้มีการพบปะเพื่อหารือกันระหว่างผู้แปลความหมายอัลกุรอานและผู้ที่ให้ความสำคัญ กับเรื่องการแปลความหมายอัลกุรอานที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับงานแปล และผู้ที่มีความ เชี่ยวชาญด้านการแปล นอกจากนี้ยังเสนอให้จัดตั้งภาควิชาที่เกี่ยวข้องกับการแปลความหมาย อัลกุรอานขึ้นในคณะศิลปศาสตร์ของแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมการแปลความหมายอัลกุรอาน เป็นการเฉพาะ

6) วะลีด บิน บะลีสชี อัลอุมะรีย (Walīd bin Balīshī al-‘Umarīy, 2005: 41) ได้ วิจัยเรื่อง การแปลความหมายอัลกุรอานระหว่างสภาพความเป็นจริงกับความคาดหวัง ศึกษา เปรียบเทียบด้านปริมาณและคุณภาพระหว่างผลงานแปลความหมายอัลกุรอานกับคัมภีร์อินญีล ผลการวิจัยพบว่า จากการทบทวนด้านปริมาณของทั้งสองคัมภีร์เพื่อนำไปสู่ผลการเปรียบเทียบในทุกๆ ด้าน จะเห็นได้ว่า ทั้งสองคัมภีร์มักได้รับการแปลที่เน้นถึงเรื่องราวและสภาพในอดีตที่เกี่ยวข้องกับ ประวัติศาสตร์ซึ่งบางอย่างทำให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา จากปัญหาดังกล่าว จึงเป็นสิ่งที่จะต้องให้ ความสำคัญกับการแปลตำราเกี่ยวกับอิสลาม และการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นอย่างมาก และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมการศึกษา การวิจัยด้านการแปลความหมายอัลกุรอาน และการ พัฒนาทฤษฎีการแปล ให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับสภาพความเป็นจริงในด้านการแปล ความหมายอัลกุรอาน และความสามารถทางวิทยาศาสตร์เพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์สำหรับนักแปล

เป้าหมายสูงสุดของการวิจัยเรื่องนี้ คือ เพื่อนำไปสู่การแปลความหมายอัลกุรอานที่ ได้ผลงานที่ดีที่สุด ซึ่งการแปลความหมายโดยนักแปลเพียงคนเดียวนั้นไม่สามารถทำให้เป็นผลงานที่ สมบูรณ์ได้ เนื่องจากการปฏิบัติที่ขาดทฤษฎีมักจะไม่สามารถนำไปสู่ผลงานที่ดีที่สุดได้

อีกด้านหนึ่ง ยังมีความจำเป็นเร่งด่วนเช่นเดียวกันที่ต้องสนับสนุนโครงการแปลความหมายอัลกุรอานให้มากขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีศูนย์กลางการจัดการเกี่ยวกับการแปลความหมายอัลกุรอานโดยเฉพาะแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถพูดได้ว่าจนถึงขณะนี้เราได้ประสบความสำเร็จในการทุ่มเทความพยายามไปในทิศทางเดียวกัน หรือแม้กระทั่งการตระหนักถึงความสำคัญของบุคลากรที่สามารถมีส่วนร่วมในการแปลความหมายอัลกุรอานและตำราอื่น ๆ เกี่ยวกับอิสลาม นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังเสนอแนะให้วิทยาลัยหรือคณะอักษรศาสตร์และการแปลในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งที่มีอยู่ในราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบียหรือในโลกมุสลิมมุ่งเน้นที่จะศึกษาและวิจัยการแปลตำราเกี่ยวกับอิสลาม

7) อลี บิน สุลัยมาน อัลอุบายด์ ('Alī bin Sulaymān al-'Ubayd, 2002: 43) ได้ศึกษาเรื่อง การแปลอัลกุรอานอุลกะรีม : ข้อเท็จจริงของการแปลและข้อบัญญัติการแปล สรุปได้ดังนี้

ในงานวิจัยได้อธิบายถึงความหมายของการแปลในทางภาษาศาสตร์ คำนิยามทางวิชาการ และแนวคิดของการแปลอัลกุรอาน นอกจากนั้น ยังได้อธิบายอย่างชัดเจนว่าคัมภีร์อัลกุรอานคือพจนานุกรมของอัลลอฮ์ ﷻ ทั้งถ้อยคำและความหมาย ส่วนผลงานแปลทุกประเภท ทุกภาษา และทุกๆ ฉบับนั้น ไม่ถือว่าเป็นอัลกุรอานเพราะไม่มีบทบัญญัติมายืนยันแต่อย่างใด และผู้วิจัยได้จำแนกการแปลความหมายอัลกุรอานออกเป็น 3 ประเภท คือ การแปลตามตัวอักษร การแปลคำต่อคำ และการแปลแบบอรรถาธิบาย ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ความหมายและรายละเอียดของการแปลแต่ละประเภทพร้อมอธิบายให้เห็นถึงความแตกต่างของการแปลแต่ละประเภท ตลอดจนชี้แจงถึงข้อบัญญัติของการแปลแต่ละประเภทอีกด้วย นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้กล่าวถึงกฎเกณฑ์และสิ่งที่ควรนำมาปฏิบัติสำหรับการแปลแบบอรรถาธิบาย

ผู้วิจัยได้อธิบายถึงความเข้าใจของการถ่ายทอดความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาอื่น ๆ และกล่าวถึงความแตกต่างระหว่างการแปลกับการอรรถาธิบายว่า การแปลคือการนำถ้อยคำของภาษาอื่นมาวางในตำแหน่งของถ้อยคำต้นฉบับ ในขณะที่การอรรถาธิบายคือ การให้ความชัดเจนหรือการขยายความถ้อยคำต้นฉบับด้วยถ้อยคำอื่น ๆ ซึ่งเป็นภาษาเดียวกันกับต้นฉบับนั้น ๆ

8) อิบรอฮีม บิน ศอลิหฺ อัลหุมาйдาน ('Ibrāhīm bin Ṣāliḥ al-Ḥumaydān, 2002: 127) ได้ศึกษาเรื่อง สิ่งที่ต้องการสำหรับการแปลความหมายอัลกุรอานเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนำมาใช้ในการเชิญชวน

งานวิจัยเรื่องนี้เริ่มต้นบทแรกด้วยการกล่าวถึงความสำคัญของการสนับสนุนให้มีการแปลความหมายอัลกุรอาน และกล่าวถึงความสำคัญของการเริ่มต้นในการเรียกร้องเชิญชวนด้วยอัลกุรอาน และในความจริงที่ว่า การแปลนั้นเป็นการดำเนินตามแนวทางของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ในการเผยแผ่และเชิญชวนสู่อิสลามสำหรับประชาชาติที่ไม่เข้าใจภาษาอาหรับ ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างการแปลที่ถูกต้องและการแปลที่ผิดพลาด และยืนยันว่า การแปล

ความหมาย อัลกุรอานถือเป็นสื่อสำคัญสำหรับการเรียนรู้บทบัญญัติอิสลามสำหรับมุสลิมทุกคนที่ไม่ได้ใช้ภาษาอาหรับเป็นภาษาในการสื่อสาร

ในบทที่ 2 ผู้วิจัยได้กล่าวถึงความเข้าใจในความหมายของการแปลและความสัมพันธ์ระหว่างการแปลกับการอธิบาย นอกจากนี้ยังได้อภิปรายถึงความจำเป็นในการนำการอธิบายหรือการตีความที่แพร่หลายในสมัยปัจจุบันมาใช้ในการแปลความหมายอัลกุรอาน ในขณะที่สามารถอธิบายเป็นอย่างอื่นได้

ในบทนี้ประกอบด้วย 4 หัวข้อที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงการแปลที่มีผลต่อการเผยแผ่และการเชิญชวน โดยพิจารณาที่วิธีการปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติ เนื้อหา และวิธีการนำเนื้อหาออกมาเผยแผ่ตามลำดับ ซึ่งในแต่ละบทมีประเด็นต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะและเสนอแนะเพื่อที่จะทำให้การแปลความหมายอัลกุรอานเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเชิญชวนมนุษยชาติสู่ศาสนาของอัลลอฮ์ ﷻ

9) ศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน นครมะดีนะฮ์ อัลมุนาวะเราะฮ์ โดยศูนย์การแปลอัลกุรอาน (2002: 5) รายงานถึงความพยายามของราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบียในการแปลความหมายอัลกุรอานของศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน นครมะดีนะฮ์ อัลมุนาวะเราะฮ์

วัตถุประสงค์ของการรายงานวิจัยฉบับนี้เพื่ออธิบายถึงความพยายามของราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบียที่ทุ่มเทความพยายามและความอุตสาหะอย่างต่อเนื่องในด้านการส่งเสริมการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาต่าง ๆ ทุกภาษาในโลก ซึ่งทำหน้าที่โดยศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน นครมะดีนะฮ์ อัลมุนาวะเราะฮ์ และองค์กรอื่น ๆ เช่น องค์กรอรรอบิฎาฮ์หรือสันนิบาตโลกมุสลิม ซึ่งให้ความสำคัญกับการแปลความหมายอัลกุรอานในบางภาษา นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ และศูนย์กลางอิสลามที่ขึ้นอยู่กับองค์การสันนิบาตมุสลิมโลกที่อยู่นอกราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย ในรายงานวิจัยฉบับนี้ได้นำเสนอทัศนะของบรรดานักวิชาการเกี่ยวกับการแปลความหมายอัลกุรอาน และชี้ให้เห็นถึงรายละเอียดของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอานได้ดำเนินการสืบเนื่องมา และในรายงานยังได้กล่าวถึงผลงานแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาต่าง ๆ ที่ศูนย์กษัตริย์พะฮัดได้จัดพิมพ์เผยแผ่ไปแล้ว บางส่วนอยู่ในช่วงการตีพิมพ์ และบางส่วนอยู่ในช่วงของการศึกษา ตรวจสอบ และเตรียมจัดพิมพ์ต่อไป นอกจากนี้ยังได้รายงานอีกว่าห้องสมุดของศูนย์กษัตริย์พะฮัดเป็นแหล่งสะสมและรวบรวมผลงานแปลความหมายอัลกุรอานที่หาพบได้ยาก จากผลงานของศูนย์กษัตริย์พะฮัดดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำให้บรรดามุสลิมที่มีความรู้ความเข้าใจในภาษาอาหรับสามารถศึกษาเรียนรู้ทำความเข้าใจได้จากอัลกุรอานฉบับแปล และในเวลาเดียวกันก็เป็นการปกป้องและป้องกันบรรดามุสลิมจากผลงานแปลความหมายอัลกุรอานที่ถูกบิดเบือนอีกด้วย

ค. งานวิจัยด้านการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย

1) สมศักดิ์ สุขเกษม (2548: (3)-(4)) ได้ศึกษาเรื่อง ประวัติการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย : ศึกษางานแปลฉบับภาษาไทยของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า อัลกุรอานฉบับแปลความหมายเป็นภาษาไทยเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2494 เป็นการแปลและเรียบเรียงโดย นายชำซุดดีน อุมาร์ และคณะ แต่เป็นการแปลความหมายเพียงบางสุเราะฮ์และบางอูซอเท่านั้น ต่อจากนั้นได้เกิดผลงานแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยขึ้นอีกหลายผลงาน จนในปี พ.ศ.2511 ผลงานแปลความหมายอัลกุรอานครบ 30 อูซอ ฉบับแรกก็ได้เสร็จสมบูรณ์ และหลังจากนั้นก็ยังมีผลงานแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยฉบับอื่น ๆ มากขึ้น ทั้งในนามของบุคคล องค์กร และสมาคม โดยส่วนใหญ่จะเป็นการแปลความหมายอัลกุรอานเฉพาะบางอูซอหรือบางสุเราะฮ์เท่านั้น

อัลกุรอานฉบับแปลความหมายเป็นภาษาไทยของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับถือได้ว่าเป็นผลงานแปลหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมชาวไทยมุสลิม ซึ่งมีลักษณะพิเศษดังต่อไปนี้

1. ใช้แนวทางของสะลัฟในการให้ความหมาย โดยเฉพาะการให้ความหมายในด้านคุณลักษณะของอัลลอฮ์

2. ตอบโต้ลัทธิก๊อดยานีย์ และชี้แจงความหมายที่ถูกบิดเบือนที่ปรากฏในอัลกุรอานฉบับแปลความหมายเป็นภาษาไทยที่มีชื่อว่า “บยานุลกุรอาน” และ “กุรอานมะฮฺญิด ความหมายของอัลกุรอาน”

3. อรรถาธิบายสาเหตุการประทานอัลกุรอานในบางอายะฮ์

สำหรับวิธีการในการแปลความหมายนั้น สามารถกล่าวได้ว่าสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับใช้วิธีในการแปล 3 วิธี คือ

1. การแปลโดยการถ่ายทอดความหมายแบบตัวต่อตัว โดยไม่มีการอรรถาธิบายและขยายความ

2. การแปลโดยการถ่ายทอดความหมายแบบตัวต่อตัว โดยมีการอรรถาธิบายและขยายความด้วยข้อความในวงเล็บหรือเชิงอรรถ

3. การแปลโดยการถ่ายทอดความหมายที่นำมาจากคำอรรถาธิบายของนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญในการอรรถาธิบายอัลกุรอาน

2) อับดุลเลาะ หนุ่มสุข (‘Abdullah Numasuk, 2002: 65-66) ได้ศึกษาข้อผิดพลาดด้านหลักศรัทธาในการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยปรากฏขึ้นในช่วงคริสต์ศักราช 1940 เป็นการแปลแบบอธิบายและให้ความหมายในเวลาเดียวกัน ซึ่งเกิดขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ.1931 โดย

เป็นการแปลในนามของอัลอิศลาหฺสมาคม แต่เป็นการแปลเพียงบางอรรถและบางสุเราะฮฺเท่านั้น หลังจากนั้นก็ได้มีผลงานการแปลความหมายอัลกุรอานขึ้นอีกหลายผลงาน แต่ไม่ได้รับการตอบรับ และเผยแพร่เท่าที่ควร

ต่อมาในปี ค.ศ.1968 มีการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยอย่างสมบูรณ์ ครบ 30 อรรถเป็นครั้งแรกโดยจุฬาราชมนตรีถ้วน สุวรรณศาสน์ ต่อจากนั้นในปี ค.ศ.1969 อิบรอฮีม กุรซี หรือที่รู้จักกันในนาม ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์ ได้แปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยโดยใช้ชื่อว่า “กุรอานมะญีดี ความหมายของอัล-กุรอาน” หลังจากนั้นในปี ค.ศ.1981 มัรวาน สะมะฮุน ได้แปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย ใช้ชื่อผลงานว่า “อัลกุรอานฉบับแปลภาษาไทย” และในปี ค.ศ.1989 สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับได้แปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย ซึ่งถือได้ว่าเป็นผลงานแปลความหมายอัลกุรอานที่ดีที่สุดในขณะนั้น และได้รับเกียรติจากศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอานนครมะดีนะฮฺ ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย ได้นำผลงานดังกล่าวมาตีพิมพ์เพื่อแจกจ่ายแก่ผู้สนใจภายหลังจากที่ได้ปรับปรุงและตรวจสอบความถูกต้อง

ข้อผิดพลาดที่พบในการแปล ได้แก่ การให้ความหมายอายะฮฺที่กล่าวถึงคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ ทั้งจากผลงานแปลของ ต่วน สุวรรณศาสน์ ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์ มัรวาน สะมะฮุน และปริญญา พินดี นอกจากนี้ยังได้พบความผิดพลาดของดิเรก กุลสิริสวัสดิ์ ในการแปลอายะฮฺที่กล่าวถึงการเป็นศาสนทูตของอิซา ท่านหญิงมัรยัม เรื่องปาฏิหาริย์ของบรรดาศาสนทูต เรื่องญิน ซัยฎอน และยังได้พบความผิดพลาดในการแปลเรื่องเกี่ยวกับนรก สวรรค์ ซึ่งพบในผลงานแปลที่ใช้ชื่อว่า “บยานุลกุรอาน” และ “กุรอานมะญีดี ความหมายของอัล-กุรอาน”

สาเหตุของความผิดพลาดในการแปลและการให้ความหมายอายะฮฺที่กล่าวถึงคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ เกิดจากการอ้างอิงตำราที่เป็นแนวคิดของเคาะลัฟ และความผิดพลาดในการแปลอายะฮฺที่เกี่ยวข้องกับศาสนทูต นรก และสวรรค์ เนื่องจากผู้แปลอ้างอิงจากตำราภาษาอังกฤษชื่อ “บยานุลกุรอาน” และ “กุรอานมะญีดี” ซึ่งเป็นผลงานของมุฮัมมัด อลี อัลลาฮูรี ผู้นำของกลุ่มอะหมะดียะฮฺ (ก๊อดยานีย์)

3) นิรันดร์ พันทรกิจ (Niran Pantharakit, 2006: A) ได้ศึกษาวิจัยเชิงสำรวจการใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ที่มีปรากฏในการแปลความหมายอัลกุรอานของดิเรก กุลสิริสวัสดิ์ รูปแบบของวิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาถึงความโดดเด่นที่ดิเรกนำเหตุผลทางวิทยาศาสตร์มาเป็นส่วนหนึ่งในการแปลความหมายอัลกุรอาน

สำหรับทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ใช้หลักพื้นฐานทางศาสตร์อิสลาม ซึ่งพบว่ามี ความแตกต่างกันทั้งด้านแนวความคิด เป้าหมาย การพิสูจน์หลักฐาน วัตถุประสงค์ และมีกระบวนการที่แตกต่างกันระหว่างศาสตร์อิสลามและศาสตร์สมัยใหม่ เหตุผลหนึ่งที่สำคัญสำหรับความแตกต่าง

เหล่านี้ก็คือศาสตร์อิสลามมีพื้นฐานอยู่บนแนวความคิดทางจิตวิญญาณของมนุษย์และจักรวาล ในขณะที่ศาสตร์สมัยใหม่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อทางจิตวิญญาณ ดิเรกได้บูรณาการระหว่างความรู้ทางวิทยาศาสตร์และความรู้ที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอาน เขาเชื่อว่าเหตุผลทางวิทยาศาสตร์สามารถยืนยันความเชื่อทางศาสนา โดยเขามีความเชื่อในเรื่องของการบูรณาการร่วมกันระหว่างตัวบทอัลกุรอานและวิทยาศาสตร์ ซึ่งวิทยาศาสตร์สามารถทำให้คำสอนทางศาสนามีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และถึงแม้ว่าดิเรกจะเป็นนักเผยแพร่ศาสนาที่ได้รับความนิยมมาก แต่เขาก็ต้องการให้ผู้ที่ได้รับการเผยแพร่มีความเชื่ออยู่บนพื้นฐานของเหตุผลทางวิทยาศาสตร์

4) อติศักดิ์ นุซมี (2560: (5)-(6)) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมการแปลคัมภีร์อัลกุรอานฉบับภาษาไทยด้านหลักศรัทธาต่อพระนามและคุณลักษณะของ อัลลอฮ์ ผลการศึกษาพบว่า อัลกุรอานได้ถูกแปลความหมายเป็นภาษาอินเดียสมบูรณครบ 30 ญุซอ์เป็นภาษาแรกในปี ค.ศ.848 ปัจจุบันอัลกุรอานได้ถูกแปลความหมายสมบูรณครบ 30 ญุซอ์มากถึง 95 ภาษา และได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษมากที่สุด ด้านการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยนั้น มีการแปลครบ 30 ญุซอ์เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2507 โดยท่วน สุวรรณศาสน์ นอกจากนี้ยังมีผลงานแปลแบบครบ 30 ญุซอ์โดยผู้แปลอื่นอีก ได้แก่ ผลงานแปลของดิเรก กุลสิริสวัสดิ์ ผลงานแปลของวินัย สมะฮอน ผลงานแปลของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ซึ่งผู้แปลแต่ละท่านมีแหล่งอ้างอิงที่แตกต่างกัน ปัจจุบันพบว่ามีผลงานแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยสมบูรณครบ 30 ญุซอ์ 7 ผลงานแปลและตีพิมพ์ในนามบุคคล 6 ผลงานและในนามองค์กร 1 ผลงาน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ศึกษาชีวประวัติและภูมิหลังของผู้แปลพบว่า ท่วน สุวรรณศาสน์ ได้รับการศึกษาวิชาการอิสลามจากชัยคอะลีย อัลมาลิกีย ณ มัสญิดอัลหะรอหม นครมักกะฮ์ ในขณะที่ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์ ศึกษาด้วยตัวเองจากตำราและสิ่งพิมพ์ภาษาต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาจากอะหมัด วะฮาบ, อิสมาอิล อะหมัด และเชคอาลี อีซา ในส่วนของวินัย(มรวาน) สมะฮอน ได้รับศึกษาวิชาการด้านอิสลามจากสถาบันปอเนาะที่ปอเนาะสะก่าและปอเนาะมะโงว ปัตตานี สำหรับสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ผู้แปลของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับคือ 1) ดารี บินอะหมัด ได้รับศึกษาวิชาการด้านอิสลามจากอัลมะฮัด อัลอิลมีย อัลสะฮูดีย ซาอุดีอาระเบีย 2) อิมรอน มะกูดี จบการศึกษาจากคณะนิติศาสตร์อิสลาม มหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร อียิปต์ และ3) วิรัช สมะดี จบการศึกษาจากคณะดาร์ลุุลูม มหาวิทยาลัยไคโร อียิปต์ จากการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิด ความเชื่อและหลักการศรัทธาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์ พบว่า แนวคิด ความเชื่อ และหลักการศรัทธาของวินัย สมะฮอน มีความเหมือนและสอดคล้องเป็นอย่างมากกับแนวคิด หลักการศรัทธา และความเชื่อของท่วน สุวรรณศาสน์ ในขณะที่แนวคิด หลักการศรัทธา และความเชื่อของผู้แปลในนามของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับมีความคล้ายคลึงและสอดคล้องกับแนวคิดของดิเรก กุลสิริสวัสดิ์ ซึ่งแนวคิด หลักการศรัทธา และความเชื่อเหล่านี้มีปัจจัยที่มีผลต่อการแปลความหมายอัลกุรอานอายะฮ์

คุณลักษณะให้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของสะลัฟหรือเคาะลัฟอัลอะชาอีเราะฮ์นั้นเกิดจาก 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านการศึกษาซึ่งผู้แปลแต่ละคนมีภูมิหลังด้านการศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังหล่อหลอมแนวคิดจากสถาบันการศึกษาที่แตกต่างกัน 2) ปัจจัยด้านทรัพยากรทางวิชาการและแหล่งอ้างอิงที่ใช้ประกอบการแปล แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยด้านการศึกษาของผู้แปลมีผลโดยตรงต่อการคัดสรรแหล่งอ้างอิงเพื่อนำมาใช้ในการประกอบการแปล

1.3 วัตถุประสงค์

- 1.3.1 เพื่อศึกษาการแปลความหมายอัลกุรอานในทรรศนะของนักวิชาการมุสลิม
- 1.3.2 เพื่อศึกษาประวัติการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย
- 1.3.3 เพื่อศึกษาลีลาทศศิลป์ในการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย

สุเราะฮ์อัลเราะฮมาน

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1.4.1 ทราบข้อบัญญัติการแปลความหมายอัลกุรอานในทรรศนะของนักวิชาการมุสลิม

1.4.2 ทราบประวัติและพัฒนาการของการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย

1.4.3 ทราบถึงลีลาทศศิลป์ของอัลกุรอาน และลีลาทศศิลป์ในการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์อัลเราะฮมาน

1.4.4 เป็นการส่งเสริมวิทยาการและความรู้ในศาสตร์อิสลามศึกษาด้านการแปลและการอธิบายความหมายอัลกุรอานแก่นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป

1.4.5 ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ทำหน้าที่เผยแพร่ศาสนาและถ่ายทอดความหมายอัลกุรอาน โดยสามารถกำหนดแนวทางการแปลความหมายอัลกุรอาน เป็นภาษาไทยให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมต่อความต้องการและความจำเป็นของยุคสมัย

1.4.6 ข้อเสนอแนะแนวทางการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยที่ได้จากการวิเคราะห์ เป็นการสร้างองค์ความรู้ ประสบการณ์ และนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนและเพื่อการทำวิจัยต่อไป

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงลีลาทศศิลป์ในการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์อัลเราะฮมาน เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เพื่อศึกษาการ

แปลความหมายอัลกุรอาน สีลาวาทศิลป์ของอัลกุรอาน และลีลาวาทศิลป์ในการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์ฮัจญ์เราะหฺมาน ผู้วิจัยมีความประสงค์จะศึกษาและวิเคราะห์ในประเด็นสำคัญโดยมีขอบเขตเนื้อหา ดังต่อไปนี้

1.5.1 การศึกษาเอกสาร

ก. ศึกษาการแปล

ครอบคลุมประเด็นเนื้อหาด้านคำนิยามของการแปล ความเป็นมาของการแปล ประเภทของการแปล คำนิยามของอัลกุรอาน ความหมายและวัตถุประสงค์ของอัลกุรอาน การแปลความหมายอัลกุรอานและทรรศนะของนักวิชาการที่มีต่อการแปลความหมายอัลกุรอาน การแปลความหมายอัลกุรอานในมิติทางนิติศาสตร์ การแปลความหมายอัลกุรอานในมิติทางประวัติศาสตร์ ประวัติและพัฒนาการของการแปลความหมายอัลกุรอานในประเทศไทย ความเป็นมา ผลงานทางวิชาการ และวิธีการแปลความหมายอัลกุรอานของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ

ข. ศึกษาลีลาวาทศิลป์

ครอบคลุมประเด็นเนื้อหาด้านความหมายของลีลาวาทศิลป์ พัฒนาการของวาทศิลป์ ภาษาอาหรับ ประเภทของลีลาวาทศิลป์ภาษาอาหรับทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ อรรถศิลป์โวหาร ประจักษ์โวหาร และวิจิตรโวหาร

1.5.2 ศึกษาวิเคราะห์

ก. ศึกษาวิเคราะห์ลีลาวาทศิลป์ของอัลกุรอาน สุเราะฮ์ฮัจญ์เราะหฺมาน

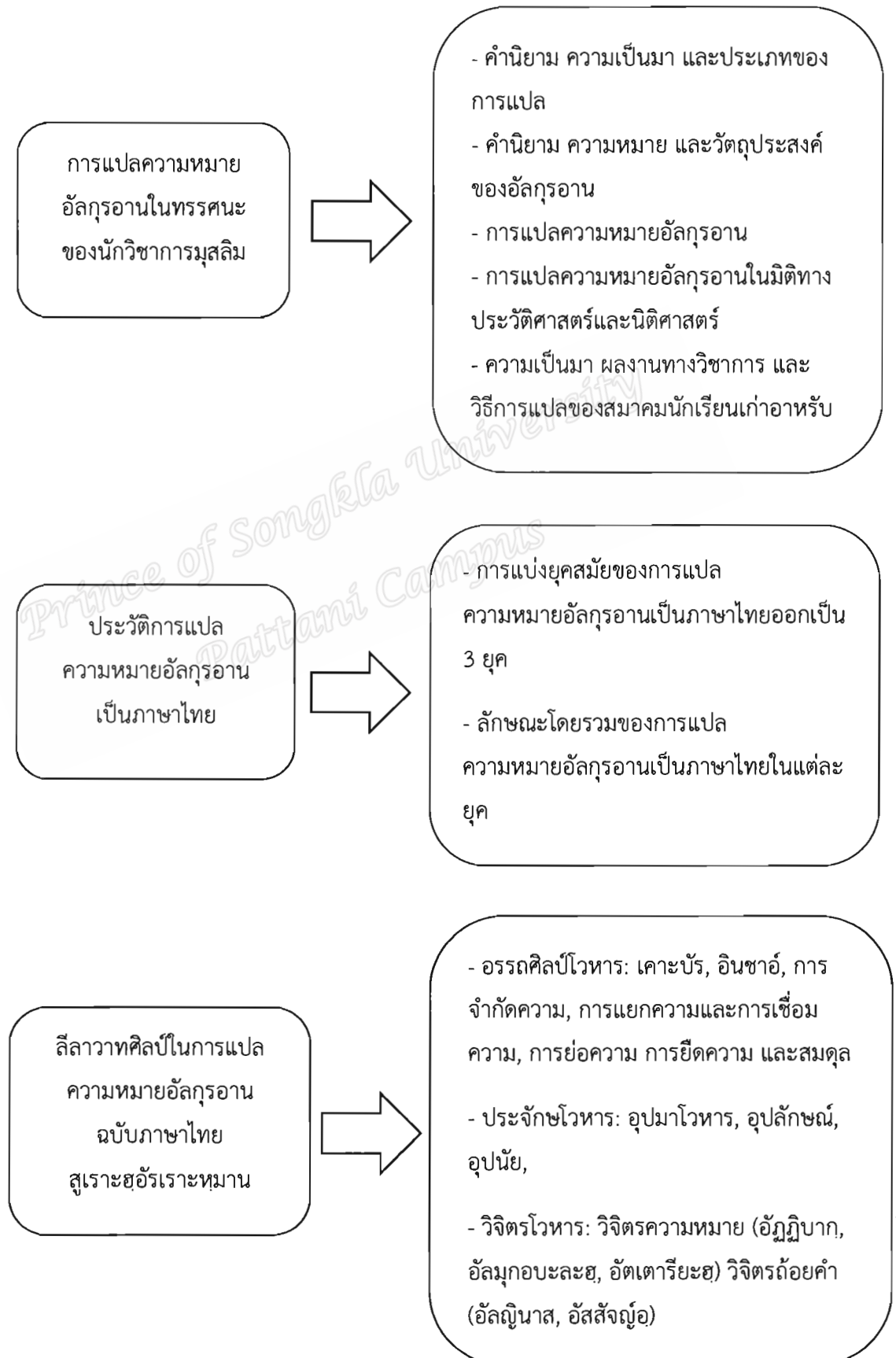
ครอบคลุมประเด็นเนื้อหาของสุเราะฮ์ฮัจญ์เราะหฺมาน การวิเคราะห์ด้านวาทศิลป์ทั้ง 3 ประเภทในสุเราะฮ์ฮัจญ์เราะหฺมาน ได้แก่ อรรถศิลป์โวหาร ประจักษ์โวหาร และวิจิตรโวหาร และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง

ข. ศึกษาวิเคราะห์ลีลาวาทศิลป์ในการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์ฮัจญ์เราะหฺมาน โดยเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากวิเคราะห์ในข้อ ก. กับความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์ฮัจญ์เราะหฺมาน ซึ่งผู้วิจัยจะยึดเอาความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทยแปลโดยสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับเป็น และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ด้วยการเขียนบรรยายผลหรือข้อค้นพบ

1.5.3 กรอบแนวคิด

งานวิจัยเรื่อง “ลีลาวาทศิลป์ในการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์ฮัจญ์เราะหฺมาน” สามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยลีลาวาทศิลป์ในการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์เราะหฺมาน

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ ดังนี้

1.6.1 การอ้างอิงอัลกุรอานผู้วิจัยจะใช้มาตรฐานการอ้างอิงโดยระบุชื่อสุเราะฮ์และลำดับอายะฮ์ เช่น (อัลมาอิดะฮ์: 22) หมายถึง สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์ อายะฮ์ ที่ 22

1.6.2 การอ้างอิงอัลหะดีษผู้วิจัยจะอ้างถึงผู้บันทึกหะดีษและหมายเลขหะดีษ เช่น หะดีษบันทึกโดย al-Tirmidhiy, 1999: 2516 โดยใช้การเขียนแบบเชิงบรรณ

1.6.3 การแปลและการอธิบายความหมายอายะฮ์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะยึดคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมายของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ประเทศไทย ซึ่งจัดพิมพ์และเผยแพร่โดยศูนย์กษัตริย์พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอานแห่งนครมะดีนะฮ์ มุเนาะวะเราะฮ์ ฮ.ศ.1419

1.6.4 การแปลตำราหนังสือและเอกสารต่างๆที่เป็นภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะแปลความหมายโดยภาพรวม และจะคงรักษาความหมายของข้อความเดิมอย่างสมบูรณ์ที่สุด

1.6.5 การปริวรรตอักษรอาหรับ - ไทย และ อาหรับ - อังกฤษ ผู้วิจัยจะใช้อักษรที่เทียบโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และตารางปริวรรตอักษรของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

1.6.6 การอ้างอิงผู้วิจัยจะใช้การอ้างอิงแบบนาม - ปี (Author - Date) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และเลขหน้าที่ใช้อ้างอิงในวงเล็บ (.....)

1.6.7 รูปแบบการพิมพ์งานวิจัย ผู้วิจัยใช้คู่มือการเขียนและการพิมพ์วิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปี 2545 และคู่มือการวิจัยเพื่ออิสลามศึกษาของบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปี 2548

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 ลีลาวาทศิลป์ หมายถึงการใช้ถ้อยคำที่สวยงามเหมาะสม และส่งอิทธิพลต่อผู้อ่านหรือผู้ฟัง

1.7.2 อัลกุรอาน หมายถึง พระดำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ได้รับการเปิดเผยแก่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ โดยกำหนดให้เรียงตามลำดับเป็นรูปเล่มคัมภีร์ เริ่มต้นด้วยสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ และสิ้นสุดด้วยสุเราะฮ์อันนาส

1.7.3 การแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทยหมายถึงการถ่ายทอดข้อความที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอานด้วยภาษาไทย โดยให้ความหมายที่เหมือนหรือใกล้เคียงกับต้นฉบับที่เป็นภาษาอาหรับมากที่สุด การแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทยมีหลายฉบับและสำนวน ที่ผู้วิจัย

จะใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ด้านลีลาวาทศิลป์ในงานวิจัยนี้ เป็นฉบับที่แปลโดยสมาคมนักเรียนเก่า
อาหารับ ประเทศไทย ซึ่งจัดพิมพ์และเผยแพร่โดยศูนย์กษัตริย์พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอานแห่ง
นครมะดีนะฮฺ มุเนาะเราะฮฺ ฮ.ศ. 1419

1.7.4 สุเราะฮฺหมายถึง บทต่าง ๆ ในอัลกุรอาน ซึ่งอัลกุรอานมีทั้งหมด 114 สุเราะฮฺ
แต่ละสุเราะฮฺมีความยาวไม่เท่ากัน สุเราะฮฺที่ยาวที่สุดมี 286 อายะฮฺและสุเราะฮฺที่สั้นที่สุดมี 3 อายะฮฺ

1.7.5 อ์เราะหฺมาน หมายถึง สุเราะฮฺที่มีเนื้อหาในด้านการเยียวยาหลักการศรัทธา
อิสลาม สุเราะฮฺอ์เราะหฺมานมีจำนวน 78 อายะฮฺ อยู่ในลำดับที่ 55 ของอัลกุรอาน

1.8 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

1.8.1 สัญลักษณ์ ﴿﴾ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “สุบหานะฮฺ วะตะอาลา”
หมายถึง “มหาบริสุทธิ์แด่พระองค์และทรงสูงส่ง” เป็นคำที่ใช้กล่าวสรรเสริญและยกย่องอัลลอฮฺ ﴿﴾
หลังจากเอ่ยนามของพระองค์

1.8.2 สัญลักษณ์ ﴿﴾ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “คือลัลลอฮฺ อะลัย
ฮิ วะสัลลัม” หมายถึง “ขออัลลอฮฺ ﴿﴾ ทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแก่ท่าน” เป็นคำ
ที่ใช้กล่าว ยกย่องท่านนบีมุฮัมมัด ﴿﴾ หลังจากเอ่ยนามของท่าน

1.8.3 สัญลักษณ์ ﴿﴾ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “อะลัยฮิสสะลาม” หมายถึง
“ขออัลลอฮฺ ﴿﴾ ทรงประทานความความสันติแก่ท่าน” เป็นคำที่ใช้กล่าวยกย่องท่านนบีต่างๆ
หลังจากเอ่ยนามของท่าน

1.8.4 สัญลักษณ์ ﴿﴾ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “เราะฎียัลลอฮฺอันฮฺ”
หมายถึง “ขออัลลอฮฺ ﴿﴾ ทรงโปรดปรานแก่เขา” เป็นคำที่ใช้กล่าวให้เกียรติแก่เศาะหาบะฮฺ หลังจาก
ที่ได้เอ่ยนามของเขา

1.8.5 สัญลักษณ์ ﴿﴾ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “เราะฎียัลลอฮฺอันฮุม”
หมายถึง “ขออัลลอฮฺ ﴿﴾ ทรงโปรดปรานแก่พวกเขา” เป็นคำที่ใช้กล่าวให้เกียรติแก่บรรดา
เศาะหาบะฮฺ หลังจากที่ได้เอ่ยนามของพวกเขา

1.8.6 ﴿.....﴾ วงเล็บดอกไม้ใช้สำหรับอายะฮฺอัลกุรอาน

1.8.7 ((.....)) วงเล็บคู่ จะใช้สำหรับตัวบทหะดีษ

1.8.8 (.....) วงเล็บเดี่ยวจะใช้สำหรับการเขียนอ้างอิง และการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ

1.8.9 “.....” อัณูประภาศจะใช้สำหรับการแปลอัลกุรอาน อัลหะดีษ ชื่อหนังสือและ
คำพูดของอุละมาอ์

1.9 วิธีดำเนินการวิจัย

1.9.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) นำเสนอผลการศึกษารูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับลีลาทิวทัศน์ในการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์ฮัจเราะฮ์มาฮาน เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเริ่มต้นด้วยการศึกษาถึงการแปลอัลกุรอานในทัศนะของนักวิชาการมุสลิม ประวัติการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย และลีลาทิวทัศน์ของอัลกุรอาน เพื่อวิเคราะห์และเชื่อมโยงกับลีลาทิวทัศน์ในการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์ฮัจเราะฮ์มาฮาน เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย

1.9.2 การทบทวนแหล่งข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.9.2.1 เอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources)

- ก) คัมภีร์อัลกุรอาน สุเราะฮ์ฮัจเราะฮ์มาฮานทั้ง 78 อายะฮ์
- ข) อัลหะดีษต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลีลาทิวทัศน์ของอัลกุรอาน การแปลความหมายอัลกุรอาน และประเด็นที่เกี่ยวข้องเนื่องกันกับงานวิจัย

1.9.2.2 เอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources)

- ก) หนังสืออธิบายอัลกุรอาน ที่อธิบาย ขยายความ และรวบรวมอายะฮ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ตามทีละบทในชั้นปฐมภูมิ ทั้งที่เป็นภาษาอาหรับและภาษาไทย
- ข) หนังสืออธิบายอัลหะดีษต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ตามทีละบทในชั้นปฐมภูมิ ทั้งที่เป็นภาษาอาหรับและภาษาไทย

ค) หนังสือและเอกสารต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประเด็นลีลาทิวทัศน์ในการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์ฮัจเราะฮ์มาฮาน ทั้งที่เป็นภาษาอาหรับและภาษาไทย

1.9.2.3 เอกสารตติยภูมิ (Tertiary Sources)

ได้แก่ หนังสือพจนานุกรม นามานุกรม บรรณานุกรม บทความ และดัชนีวารสาร ทั้งที่เป็นภาษาอาหรับและภาษาไทย

1.9.3 เครื่องมือในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบบันทึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

- 1) ส่วนบันทึกข้อมูลหนังสือหรือเอกสาร เช่น ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ และโรงพิมพ์

2) ส่วนบันทึกเนื้อหาแต่ละหัวข้อ เช่น เนื้อหาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหัวข้อเรื่องที่จะศึกษา

3) ส่วนบันทึกข้อมูลกิตาบ และ บาบ เช่น *كتاب تفسير القرآن , باب فضائل سورة الرحمن* , หมายเลขหะดีษ เล่มที่ และ เลขหน้าหนังสือ

1.9.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์และแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.9.4.1 รวบรวมอายุอะฮ์ลุลกุรอานสุเราะฮ์อิรเราะฮ์มาน

1.9.4.2 รวบรวมอัลหะดีษที่เกี่ยวข้องกับลีลาวาทศิลป์ของอัลกุรอาน การแปลความหมายอัลกุรอาน และลีลาวาทศิลป์ของอัลกุรอานสุเราะฮ์อิรเราะฮ์มาน

1.9.4.3 รวบรวมข้อมูลด้านลีลาวาทศิลป์ของอัลกุรอานสุเราะฮ์อิรเราะฮ์มานจากหนังสืออธิบายอัลกุรอาน

1.9.4.4 รวบรวมข้อมูลด้านลีลาวาทศิลป์ของอัลกุรอานและการแปลความหมายอัลกุรอานจากหนังสือหลักพิจารณาอัลกุรอาน

1.9.4.5 รวบรวมข้อมูลด้านลีลาวาทศิลป์อาหรับจากหนังสือด้านภาษาศาสตร์

1.9.4.6 รวบรวมความหมายอัลกุรอานภาษาไทย สุเราะฮ์อิรเราะฮ์มานจากการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย ฉบับแปลโดยสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ

1.9.4.7 รวบรวมข้อมูลตามลำดับของแต่ละหัวข้อตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.9.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.9.5.1 การจัดกระทำกับข้อมูล

หลังจากได้รวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะกระทำกับข้อมูล ดังนี้

ก) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและความสอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง

ข) แยกแยะข้อมูลตามประเด็นของแต่ละหัวข้อเพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.9.5.2 หลักการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลของแต่ละประเด็นผู้วิจัยจะใช้หลักในการวิเคราะห์ ดังนี้

ก) หลักการอธิบายอัลกุรอาน ซึ่งจะใช้หลักการอธิบายอัลกุรอานโดยอัลกุรอาน การอธิบายอัลกุรอานโดยอัลหะดีษ การอธิบายอัลกุรอานโดยเศาะหาบะฮ์ การอธิบายอัลกุรอานโดยปราชญ์อิสลาม เป็นต้น

ข) หลักการพิจารณาอัลหะดีษ ผู้วิจัยจะยึดหะดีษที่มีความถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือตามกระบวนการของศาสตร์ด้านนี้ในการให้นำหนักความถูกต้องในด้านสายรายงานและ

ตัวบทของหะดีษ เช่น หลักการมุศฎาะละหฺอัลหะดีษ หลักการอัลญุรหฺ วะ อัดตะอติล ยกเว้นหะดีษที่บันทึกโดยอัลบุคอรีย์และมุสลิม

ค) หลักการวิพากษ์วิจารณ์ โดยวิพากษ์ภายในและวิพากษ์ภายนอก ดังการปฏิบัติของนักวิชาการด้านตัฟสีร์และนักวิชาการด้านหะดีษ

ง) หลักการตรึงหฺ โดยยึดทัศนะของนักวิชาการที่อธิบายอายะฮฺอัลกุรอานโดยเปรียบเทียบระหว่างทัศนะ หากมีหลายทัศนะผู้วิจัยจะยึดหลักการตรึงหฺของอิมามชาฟีฮฺคือ ยึดทัศนะที่มีเหตุผลสอดคล้องกับตัวบทจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ แต่หากมีเพียงทัศนะเดียวผู้วิจัยจะพิจารณาความเชี่ยวชาญของนักวิชาการในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายอัลกุรอานมาเป็นที่ตั้ง

จ) หลักการวาทศิลป์ โดยยึดหลักวาทศิลป์ภาษาอาหรับที่นักวิชาการด้านวาทศิลป์ได้บัญญัติไว้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ อรรถศิลป์โวหาร ประจักษ์โวหาร และวิจิตรโวหาร

1.9.6 การนำเสนอข้อมูล

สำหรับการนำเสนอข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1.9.6.1 เสนอผลการวิเคราะห์สุเราะฮฺอัลเราะหฺมานในรูปแบบตารางที่แสดงข้อมูลด้านลีลาวาทศิลป์ของแต่ละอายะฮฺ

1.9.6.2 เชื่อมโยงข้อมูลจากตารางในข้อ 1.10.6.1 กับลีลาวาทศิลป์ในการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย สุเราะฮฺอัลเราะหฺมาน ในรูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ด้วยการเขียนบรรยายผลหรือข้อค้นพบ

วิธีดำเนินการวิจัยสามารถสรุปได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัยลีลาวาทศิลป์ในการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับ
ภาษาไทย สุเราะฮ์ฮัจญะเราะฮ์

